

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

**ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ
УМОВАХ**

Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

Виконала: студентка 4 курсу, групи 472-1
заочної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»

Борка Дана Іванівна

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Кучерівська Софія Степанівна

До захисту допущено на засіданні кафедри:

протокол № 11 від 29 травня 2024 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту

проф. Нікіфоров П.О

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	7
1.1. Дослідження понятійно-категоріального апарату інвестиційної привабливості підприємства.....	7
1.2. Ключові фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємства..	12
1.3. Методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства.....	18
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТДВ «ТРЕМБІТА».....	29
2.1. Аналіз ресурсного забезпечення досліджуваного підприємства.....	29
2.2. Аналіз фінансових показників підприємства для досліджування інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта».....	34
2.3. Оцінювання рівня інвестиційної привабливості досліджуваного підприємства.....	42
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТДВ «ТРЕМБІТА».....	47
3.1. Заходи активізації інвестиційної спроможності досліджуваного підприємства.....	47
3.2. Детермінанти інвестиційного розвитку ТДВ «Трембіта».....	52
ВИСНОВКИ.....	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Розуміння сутності та характерних особливостей інвестиційної діяльності підприємства потрібно як на мікро- та макрорівні, так і для людей, які є інвесторами у інвестиційних проєктах або збираються ставати такими. На сучасному етапі спостерігається не значний приплив закордонних інвестицій до України, так як існує низка політичних і економічних проблем, які відштовхують закордонних інвесторів. У системі розширеного відтворення інвестиції відіграють роль одного з ключових чинників економічного зростання, сприяючи відновленню та зростання виробничих ресурсів, оновленню виробничих потужностей, впровадженню у виробничу діяльність технологічних інновацій.

Тому в сучасних умовах господарювання здійснення успішної фінансово-господарської діяльності підприємства неможливе без достатнього обсягу інвестиційних ресурсів, що залучаються ним для фінансування своєї діяльності. Залучення інвестицій прямо пов'язане з динамічним розвитком підприємства, а отже наявність необхідного обсягу фінансових ресурсів є головною передумовою прийняття інвестиційних рішень щодо масштабування господарської діяльності за рахунок збільшення матеріальних та фінансових ресурсів. В умовах нестачі фінансових ресурсів, активна інвестиційна діяльність підприємства формує підґрунтя для посилення власної конкурентоспроможності, відкриття нових внутрішніх і зовнішніх ринків збуту, розширення власної виробничої діяльності.

Оцінювання інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання є головним етапом, який передуює розробці його інвестиційної стратегії. Результати дослідження є важливим джерелом інформації для потенційних інвесторів, які готові інвестувати коштів в підприємство. Також дослідження інвестиційної привабливості є необхідною для самого підприємства, являючись своєрідним барометром, що показує ефективність його фінансово-господарської діяльності.

Теоретичні та практичні аспекти визначення і оцінювання інвестиційної привабливості підприємств розглядаються багатьма вітчизняними та зарубіжними науковцями, такими як: І. Бланком, Н. Брюховецькою, А. Гайдучьким, Я. Задорожною, Л. Дядечком, Г. Козаченком, В. Коюдою, Т. Лепейком, Т. Майоровою, С. Чернишом, І. Щербатенком та іншими.

Дослідження у сфері інвестиційної привабливості підприємств здійснюються вже доволі довгий час. У зв'язку з використанням різних підходів та методів вони є різноманітними за змістом, критеріями та показниками оцінювання. Але, слід зазначити, що відсутня єдина точка зору відносно обґрунтування залежності інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання від його сфери фінансово-господарської діяльності, стадій життєвого циклу, а також зовнішніх та внутрішніх умов функціонування.

У вітчизняній науці практично немає системних розробок з оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання, а також відсутній єдина точка зору на визначення її сутності. Таким чином, до сих пір не сформовано єдиного загального підходу до розробки методів, критеріїв, умов та показників оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. А рівень теоретичної та методологічної розробки цієї проблематики не задовольняє наявні потреби самих підприємств та їх потенційних інвесторів.

Метою кваліфікаційної роботи є розгляд та узагальнення теоретико-методичних засад формування та оцінювання інвестиційної привабливості підприємства, розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення інвестиційної привабливості досліджуваного підприємства.

Для досягнення поставленої мети у кваліфікаційній роботі виконувалися наступні **завдання**:

- досліджено понятійно-категоріального апарату інвестиційної привабливості підприємства;
- визначено ключові фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємства;

- охарактеризовано методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства;
- проаналізовано ресурсне забезпечення досліджуваного підприємства;
- проаналізовано фінансові показники підприємства для досліджування інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта»;
- оцінено рівень інвестиційної привабливості досліджуваного підприємства;
- розроблено заходи активізації інвестиційної спроможності досліджуваного підприємства;
- обґрунтовано детермінанти інвестиційного розвитку ТДВ «Трембіта».

Об'єктом кваліфікаційної роботи виступають процеси формування та оцінювання інвестиційної привабливості підприємства.

Предметом кваліфікаційної роботи є сукупність теоретико-методичних засад та практичних аспектів формування та оцінювання інвестиційної привабливості підприємства.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувалися сучасні загальнонаукові методи пізнання: в першому розділі «Теоретико-методичні засади формування інвестиційної привабливості підприємства в сучасних умовах» - системний аналіз, індукція, дедукція та класифікації. В другому розділі «Оцінювання інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта»» - статистичний, порівняльний, табличний та графічний методи дослідження. В третьому розділі «шляхи підвищення інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта»» - методи спостереження, збору фактів, узагальнення, візуалізації висновків дослідження.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є посібники, монографії вітчизняних та зарубіжних науковців з питань управління інвестиційною привабливістю підприємства, фазові статті та Інтернетресурси. Дослідження проводилися на матеріалах фінансової звітності ТДВ «Трембіта».

Структура і обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 43 найменувань, містить 7 рисунків, 20 таблиць та 4 додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

1.1. Дослідження понятійно-категоріального апарату інвестиційної привабливості підприємства

Інвестиційна діяльність є базою подальшого розвитку підприємства будь-якої галузевої приналежності та організаційно-правової форми власності. Без інвестицій неможливі підготовка, випуск та реалізація у виробничу діяльність нових видів товарів (робіт, послуг), підвищення якості та дизайну продукції, застосування нових видів матеріалів, енергозбереження. Інвестиції відіграють основну роль у відтворювальних процесах на підприємстві, так як саме вони забезпечують підвищення технічного та організаційного рівня виробничої діяльності [18, с. 109].

Інвестиційна діяльність підприємств є різнобічною. Вона передбачає дослідження, розробку та реалізацію інвестиційних проектів, їх техніко-обґрунтування відповідно до економічних чи інших чинників (соціальних, екологічних), пошук джерел інвестиційних ресурсів та ефективне управління цими аспектами.

Основним індикатором привабливості підприємств, фірм, компаній для інвесторів є однойменний показник - інвестиційна привабливість підприємства. На основі аналізу інвестиційної привабливості можна визначити поточний фінансовий стан господарюючого суб'єкта, визначити перспективи його на майбутнє, а також залучити потрібний обсяг інвестиції для одержання позитивного ефекту у майбутньому від освоєного залученого капіталу [2, с. 31].

На теперішній час різні науковці не дають єдиного визначення сутності інвестиційної привабливості, бо кожен з учасників, який безпосередньо

стосується процесу інвестування вкладає в інвестиційну привабливість власне тлумачення. Проте, досліджувані трактування мають спільні риси.

Інвестиційна привабливості є головним фактором приваблення інвестиційних вкладень у розвиток діяльності підприємства. Але тут постає питання: а що ж необхідно розуміти під інвестиційною привабливістю підприємства, адже від того, наскільки вірно і однаково це визначення розумітиметься підприємствами та інвесторами, залежатиме імовірність припливу інвестицій. Саме тому ми вважаємо за необхідне визначитися із сутністю вказаного терміну.

Можемо відзначити, що фахова література переповнена різноманітними трактуваннями досліджуваного терміну – вчені підходять до його розуміння, базуючись на різноманітних наукових підходах. Тому, що на сучасному етапі розвитку теорії інвестування розроблені й використовуються різнобічні підходи до визначення інвестиційної привабливості підприємства, фірми, компанії відповідно до певної, заздалегідь встановленої, мети інвестування. Але вони можуть призводити до суперечливого розуміння у випадку їхнього використання для визначення інвестиційної привабливості підприємства за іншої мети. Тому не існує, єдиного загальноприйнятого визначення цього поняття. Розглянемо погляди різних науковців на цю проблему (Дод. А).

Наявність такої великої кількості визначень, які пояснюють сутність поняття «інвестиційна привабливість підприємства», вказує на те, що кожен з учасників інвестиційної діяльності розуміє його по-своєму та вкладає в «інвестиційну привабливість підприємства» свій зміст.

Отже, одна група науковців (І. О. Бланк, Н. Ю. Брюховецька, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко, А. П. Гайдуцький, Т.В. Майорова) визначає, що «інвестиційна привабливість підприємства» є інтегральною характеристикою підприємства з позиції ефективності застосування їх активів та ліквідності, стану платоспроможності, кредитоспроможності і фінансової стійкості.

Наступна група науковців (Г.В. Козаченко, І. Щербатенко, О. Горбачова) визначають «інвестиційну привабливість підприємства» як сукупність відповідних факторів, які впливають на інвестиційний клімат, а отже і на інвестиційну привабливість підприємства.

Третя група науковців (І.В. Нападовська та С. Черниш) визначають «інвестиційну привабливість» як сукупність умов, потенційних можливостей вкладання коштів з урахуванням економічного розвитку підприємства в минулому.

Підсумовуючи результати дослідження понятійно-категоріального апарату «інвестиційна привабливість підприємства», можемо відмітити основні підходи до трактування даного поняття:

- узагальнена характеристика позитивних і негативних напрямів інвестиційної діяльності;
- рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог;
- визначення майбутнього розвитку виробничої діяльності й обсягів збуту товарів, ефективності використання активів, їх ліквідності, стану платоспроможності, кредитоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- характеристика привабливості вкладання капіталу інвестором в об'єкт інвестування;
- визначення сукупності об'єктивних та суб'єктивних умов, що сприяють або стримують інвестиційний процес;
- ступень задоволення фінансових, виробничих, матеріальних та нематеріальних, організаційних та інших потреб інвестора щодо конкретного підприємства;
- інтегрована фінансово-економічний аналіз підприємства як потенційного об'єкта інвестування;
- ознака мінімального ризику при здійсненні процесу інвестування та отримання максимального прибутку;

- характеристика фінансово-господарської та управлінської діяльності підприємства, майбутнього розвитку та можливостей залучення інвестиційних ресурсів.

Виходячи з усього вищевказаного, ми можемо зазначити, що «інвестиційна привабливість підприємства» є певною узагальнюючою ознакою доцільності вкладання коштів з позиції певного інвестора.

Дослідження економічної літератури і методик показав, що найбільшого поширення у практиці отримали два підходи оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Перший підхід заснований на застосуванні загальновизнаних показників (коефіцієнтів), які характеризують різні напрями фінансово-господарської діяльності підприємств та їх ділову активність. Одержані внаслідок такої оцінки великий обсяг значень показників фактично не дають можливості зробити остаточний висновок. Другий підхід засновується на визначенні узагальнюючого інтегрального показника. Інтегральна оцінка дає можливість поєднати в одному показнику (коефіцієнту) багато різних за призначенням, одиницями виміру, вагомістю чинників [31].

Інвестиційну привабливість підприємства слід оцінювати як сукупність різнобічних факторів, перелік і питома вага яких може змінюватись в залежності від:

- мети та цілей інвесторів;
- виробничо-технічних та інших особливостей підприємства, у яке інвестуються кошти;
- економічного і фінансового розвитку підприємства у минулому, на даний момент, а також очікуваного на перспективу - економічного розвитку.

Приймаючи рішення про інвестування у той чи інший об'єкт, інвестор оцінює інвестиційну привабливість підприємства комплексно. Інвестору потрібно враховувати забезпечення високої привабливості підприємства на всіх етапах інвестиційних рішень, від вибору серед країн-реципієнтів – до визначення відповідного інвестиційного проекту. Отже, інвестиційна

привабливість підприємства має агрегований характер: нижчий ступень привабливості є складовою вищого ступеня. А відтак усі рівні інвестиційної привабливості підприємства між собою взаємопов'язані (рис.1.1).

Рис. 1.1. Багаторівнева модель інвестиційної привабливості економіки та господарюючих суб'єктів [6, с. 140]

Інвестиційна привабливість підприємства – це результат поєднання інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, яке може характеризуватися чи оцінюватися значеннями відповідних показників. Інвестиційна привабливість підприємства розглядається як багаторівнева система. Інвестиційна привабливість підприємства – це відповідне уявлення про вплив зовнішнього та внутрішнього середовища (тобто інвестиційного клімату та інвестиційного потенціалу) на його фінансово-господарську діяльність.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства вбачає визначення інтегрального кількісного показника на підставі узагальнення системи кількісних і якісних його ознак, що дозволяє встановити певну якісну критеріальну оцінку доцільності інвестування у розвиток підприємства [12, с. 141].

Інвестиційної привабливості підприємства як структурного елементу стратегічного розвитку повинно здійснюватися у рамках наступної системи (рис. 1.2).

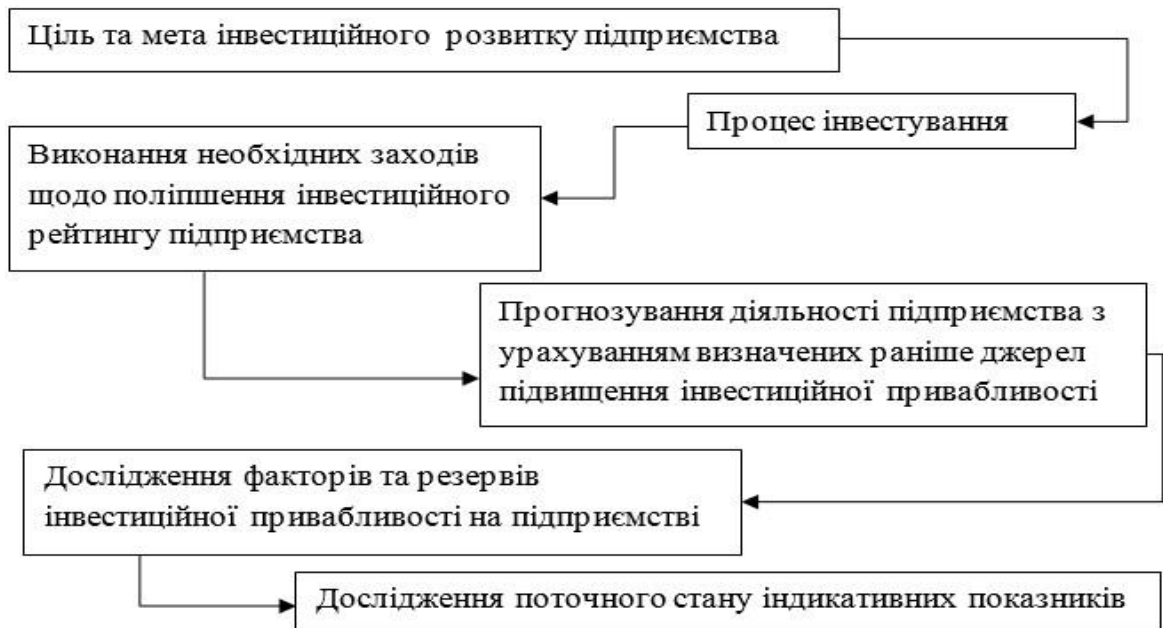

Рис. 1.2. Система формування інвестиційної привабливості підприємства

Таким чином, дослідження підходів науковців до понятійно-категоріального апарату інвестиційної привабливості підприємства дозволяє нам зробити висновок, що інвестиційна привабливість підприємства – це комплексна система інтегральних показників (коефіцієнтів) доцільності інвестування інвестором в підприємство, яка відображає сукупність об’єктивних та суб’єктивних умов, що позитивно впливають або стримують процес інвестування.

1.2. Ключові фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємства

У процесі оцінки інвестиційної привабливості підприємства необхідно враховувати фактори, як зовнішнього, так і внутрішнього середовища, до таких можна віднести: фінансово-економічний стан господарюючого суб’єкта, прогресивність технології управління, кадрові ресурси підприємства та ефективність його використання, якісні та кількісні ознаки техніки і технологій, які використовуються на підприємстві.[15, с. 196]

Ці фактори є рушійними силами, що забезпечують формування переваг для підприємства серед конкурентів за інвестиційні ресурси. Також, на інвестиційний процес підприємства здійснюють вплив як кількісні, так і якісні фактори, що визначають фінансовий стан, ринкове оточення та корпоративне управління [31, 40].

Також можна відмітити, що у визначенні факторів формування інвестиційної привабливості підприємств у фаховій літературі немає єдиного розуміння. Це пояснюється як специфічністю самої категорії «інвестиційна привабливість підприємства», так і суб'єктивністю оцінок. Кожен інвестор або ж керівник підприємства, який здійснює оцінку інвестиційної привабливості підприємства, бере до уваги ті показники (коефіцієнти) та ті чинники, які, на його думку, є найбільш важливими.

Тому класифікацію факторів інвестиційної привабливості підприємства можна здійснити за певними ознаками:

- за джерелом впливу: зовнішні та внутрішні;
- за критерієм впливу: прямі та непрямі;
- за рівнем впливу: макрорівень, мезорівень, мікрорівень;
- за рівнем підвищення: інституційні, фінансово-економічні, соціальні, екологічні, інформаційні.

Поділ факторів відповідно до джерела впливу полягає у визначенні можливості підприємства на них впливати. До внутрішніх належать всі ті фактори, на які господарюючий суб'єкт може здійснювати вплив, то відповідно до зовнішніх – він може тільки пристосовуватися.

Основні внутрішні та зовнішні фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємств відобразимо в табл.1.1.

Даний перелік може бути диференційований на значну кількість деталізованих факторів в залежності від необхідності задля досягнення мети дослідження.

Вплив факторів на інвестиційну привабливість підприємства такий: фактори прямого впливу є більш важливими для самого підприємства,

оскільки воно має контролювати їх параметри і намагатися максимально зменшити рівень негативного впливу.

Таблиця 1.1

Фактори внутрішнього та зовнішнього впливу на інвестиційну привабливість підприємства

Внутрішні	Зовнішні
Інвестиційна програма підприємства	Законодавчо-нормативна база та державна підтримка
Маркетингова програма підприємства	Державна привабливість
Корпоративне управління	Регіональна привабливість
Кадровий склад підприємства	Галузева привабливість
Майновий стан підприємства	Екологічна привабливість
Техніко-виробничий процес на підприємстві	Кон'юнктурна привабливість
Юридична діяльність на підприємстві	Інфраструктурна привабливість
Конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринках	Економічна привабливість
Унікальність підприємства	Наявність природних ресурсів
Рейтинг підприємства в галузі	Інформаційна привабливість
Фінансова стійкість підприємства	Пільги для інвесторів
Ефективність діяльності	Культура і освіта зайнятого населення

Також вплив цих факторів важливий і для інвестора. Перелік факторів прямого та непрямого впливу відобразимо у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Фактори прямого та непрямого впливу на інвестиційну привабливість підприємства

Прямі	Непрямі
Маркетингова діяльність	Галузева приналежність
Рівень конкуренції	Управлінський облік і контролінг
Пільги для інвесторів	Екологічна ситуація
Кадровий потенціал	Економічна стабільність в країні
Розвиток інфраструктури	Соціально-політична стабільність
Географічне місце розташування	Нормативно-правове поле сфери діяльності
Конкурентоспроможність	Інформаційне поле
Тривалість інвестиційної програми	Юридична підтримка діяльності
Стан майна і фінансових ресурсів	Наявність планів стратегічного розвитку
Структура капіталу	Ступінь економічної свободи підприємств
Обсяги витрат діяльності	Темпи інфляції
Платіжна дисципліна	Рейтинг підприємства в галузі
Рівень доходів населення	Корпоративне управління

Як вже ми відмічали вище, для підприємства найцікавішими є фактори прямого впливу.

Відповідно до поділу факторів за рівнями впливу на різних рівнях економіки, ми відобразимо в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Фактори формування інвестиційної привабливості на різних рівнях економіки [13]

Фактори	Рівень		
	Макрорівень	Мезорівень	Мікрорівень
Інституціональні	<ul style="list-style-type: none"> - внутрішня і зовнішня політична стабільність країни; - гарантія прав і свобод; - ступінь державного втручання в економіку країни; - рівень інтегрованості національного законодавства у світове правове поле; - стабільність господарського, фінансового і податкового права; - митна політика й участь в світових організаціях; - захист прав вітчизняних та іноземних інвесторів. 	<ul style="list-style-type: none"> - внутрішня і зовнішня політична стабільність регіону; - гарантія прав і свобод; - ступінь державного втручання в економіку регіону (галузі); - підтримка малого та середнього бізнесу в регіоні (галузі); - торговельна політика регіону; - захист інтелектуальної власності у регіоні; - ступінь легкості отримання дозволів та підключення до комунікацій. 	<ul style="list-style-type: none"> - стабільність внутрішньої політики підприємства; - гарантія прав і свобод працівника; - ступінь державного втручання в економіку підприємства; - торговельна політика підприємства; - діяльність підприємства відповідно до чинного нормативно-правового законодавства; - розвиток комунікаційної мережі на підприємстві.
Економічні	<ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика економіки й стабільність національної валюти; - темп росту ВВП; - податки, тарифи, пільги; - характеристика банківської системи та її послуг в економіці країни; - екологічна обстановка: стандарти, квотування та штрафи в економіці країни; - валютні і фінансові ризики. 	<ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика економіки регіону (галузі); - темп росту ВВП4 - вивчення потреб та ресурсів регіону (галузі); - інформаційна кампанія в регіоні (галузі); - екологічна обстановка: стандарти, квотування та штрафи в економіці регіону (галузі); - характеристика місцевих ринків. 	<ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика економіки підприємства; - темпи росту валової продукції підприємства; - легкість та доступність кредитних ресурсів для підприємства; - фінансові ризики; - вартість виробничих ресурсів.

Продовження табл. 1.3.

Соціальні	<ul style="list-style-type: none"> - рівень соціального розвитку суспільства, соціальних умов та життя населення в країні; - толерантність суспільства відносно інших віросповідань і національностей у країні; - ступінь політичної активності населення в країні; - рівень криміногенності в країні; - рівень розвитку профспілкового руху в країні. 	<ul style="list-style-type: none"> - рівень соціального розвитку суспільства, соціальних умов та життя населення в регіоні; - ступінь політичної активності населення в регіоні; - рівень криміногенності в регіоні; - рівень розвитку профспілкового руху в регіоні. 	<ul style="list-style-type: none"> - рівень освіченості та кваліфікаційної підготовки робочої сили; - активність профспілок на підприємстві; - соціально-психологічний клімат на підприємстві; - стилі та форми управління на підприємстві.
-----------	---	---	---

Отже, встановивши фактори, які діють відповідним на формування інвестиційної привабливості підприємства, можна дійти до висновку про сильні та слабкі його сторони і, у результаті, провести більш об'єктивне та всеохоплююче дослідження.

Підприємствам потрібно навчитися оцінювати всі групи факторів та ризиків, аналізувати основні причини їх формування для того, щоб підвищити їхню інвестиційну привабливість. Підприємствам необхідно розробляти власні методики аналізу ризиків, механізми та алгоритми управління ризиками, щоб попередити потенційні втрати та не погіршити їх фінансовий стан.

Із наведених вище факторів і резервів підвищення інвестиційної привабливості можна виокремити та дослідити чотири групи, що відображені у табл. 1.4, зокрема: фінансово-економічні, що прямо впливають на рівень привабливості підприємства, та три групи факторів непрямого впливу: соціальні, інформаційні та екологічні [14].

Підвищення інвестиційної привабливості підприємства може бути як наслідком прямого покращення показників (коефіцієнтів), наприклад, прискорення обігу оборотних коштів за рахунок зменшення заборгованості, а також непрямого, наприклад, підвищення вмотивованості зайнятих працівників, що в кінцевому рахунку вплине на покращення фінансових показників. Але взаємозв'язок між такими факторами і фінансовими показниками простежити набагато важче.

Таблиця 1.4

Фактори підвищення інвестиційної привабливості підприємства [8]

Фактори	Вплив
Фінансово-економічні фактори	<ul style="list-style-type: none"> - підвищення ефективності використання основних фондів на підприємстві; - зростання ефективності використання оборотних коштів; - покращення показників ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності підприємства; - удосконалення управління прибутком підприємства; - запровадження маркетингових заходів; - підвищення ефективності тарифної політики; - впровадження моніторингу цін на сировину та комплектуючі вироби; - управління якістю.
Соціальні фактори	<ul style="list-style-type: none"> - підвищення ефективності використання трудових ресурсів підприємства; - покращення соціальної інфраструктури; - підвищення якості роботи управлінського персоналу
Інформаційні фактори	<ul style="list-style-type: none"> - розробку і впровадження прогресивних інформаційних систем на підприємстві; - забезпечення доступності внутрішньої інформації; - налагодження каналів обміну зовнішньою інформацією
Екологічні фактори	<ul style="list-style-type: none"> - покращення інфраструктури міських пересувних систем з урахуванням еколого-гігієнічних вимог до всіх можливих небезпечних чинників, пропускної здатності вулиць, стану відповідних автомобільних парків та автостоянок, організації та поліпшення дорожнього руху впродовж року, зменшення рівня шуму тощо; - удосконалення робочих процесів.

Для формування необхідного рівня інвестиційної привабливості підприємства основне значення відіграє наявність комплексної методики її дослідження, яка враховує всю сукупність оціночних показників (коефіцієнтів), що характеризує усі аспекти його фінансово-господарської

діяльності, в тому числі і ступінь його інвестиційного потенціалу. Саме інвестиційний потенціал визначає інвестиційну привабливість підприємства для майбутніх інвесторів, визначає його ресурси (капітал, матеріальні та нематеріальні цінності) та можливості для формування позитивних грошових потоків.

На сучасному етапі одним із важливих факторів формування інвестиційної привабливості підприємства є ступінь його конкурентоспроможності, наявність вагомих переваг для формування лідируючих позицій серед своїх конкурентів, що є основою підвищення зацікавленості в підприємстві з боку інвесторів. Так як саме конкурентоспроможність підприємства визначає функціонування його соціальної та економічної систем, створює потребу в пошуку нових продуктів, робіт або послуг, способів ведення бізнесу та впровадження новітніх технологій.

Таким чином, перелік факторів формування і підвищення інвестиційної привабливості підприємства досить значний і може деталізуватися й надалі. Навіть при докладанні максимальних управлінських зусиль суб'єкти господарювання в жодному разі не зможуть гарантувати повне врахування їх впливу. Саме тому ми вважаємо, що в разі потреби залучення інвестицій чи просто підвищення ступеня інвестиційної привабливості на підприємствах варто визначитися з переліком найважливіших факторів, а вже потім розробляти заходи, спрямовані на збільшення чи зменшення їх впливу – в залежності від того, сприятливу чи несприятливу дію справляє відповідний фактор.

1.3. Методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства

Дослідження методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств має передувати дослідження

особливостей, переваг та недоліків існуючих методичних підходів та формування власного бачення на оцінювання інвестиційної привабливості підприємств.

Здійснення оцінки інвестиційної привабливості підприємства є важливим етапом, що передує розробці комплексу заходів та інструментів з підвищення його інвестиційної привабливості. Результати оцінки необхідні як будь-якому інвестору, який збирається здійснювати інвестування в розвиток підприємства, так і для самих підприємств вона виступає своєрідним барометром, що показує, наскільки є ефективною його фінансово-господарська діяльність.

Досліджування та оцінювання інвестиційної привабливості підприємств, з однієї сторони, є базою для розробки його інвестиційної політики, а з іншої сторони – створює можливість виявлення недоліків у фінансово-господарській діяльності підприємства, передбачити заходи щодо їх ліквідації та покращити можливості залучення інвестиційних ресурсів.

Тому оцінка інвестиційної привабливості підприємства вимагає сформулювати такий методичний підхід до аналізу, який би був прийнятний суб'єктам інвестиційного процесу та наповнити його конкретними показниками з метою прийняття управлінських рішень.

В сучасних умовах господарювання науковці пропонують велику кількість методичних досліджень визначення інвестиційної привабливості підприємства. Серед розроблених у вітчизняній та міжнародній практиці методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства щодо джерела вихідної інформації можна виділити три великі групи:

«- методики, що ґрунтуються на різноманітних оцінках експертів;
- методики, що ґрунтуються на статистичній інформації;
- комбіновані методики, що ґрунтуються на експертно-статистичних розрахунках» [28, с. 90].

Також варто відмітити, що кожна з них, незалежно від того, на аналізі яких саме коефіцієнтів вона базується, зводиться до визначення певного

інтегрального показника. Вони базуються на відповідних аналітичних та групових показниках (коефіцієнтах), за якими проводяться необхідні розрахунки та формується загальний результат (інтегральний показник). Але при цьому як увесь набір аналітичних і групових показників (коефіцієнтів), так і методи розрахунку інтегрального показника є досить різними, що зумовлює наявність дуже великої кількості різноманітності методик оцінки інвестиційної привабливості підприємств.

Ще існуючі в сучасних умовах господарювання методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства можна поділити на наступні дві групи за критерієм врахування факторів:

- перша група визначається фінансовим станом підприємства;
- друга група враховує вплив як внутрішніх (не лише фінансових), так і зовнішніх чинників на інвестиційну привабливість підприємства та відображає характер її зміни у залежності від цих факторів.

Узагальнимо інформація щодо існуючих методик оцінки інвестиційної привабливості підприємства в табл.1.5 та проаналізуємо кожен із них.

Рейтингування – це метод порівняльної оцінки фінансово-господарської діяльності підприємств (в тому числі інвестиційної), в якості якого лежить узагальнена характеристика щодо визначених ознак, що надає можливість сформувати (групувати) підприємства у визначеній послідовності за рівнем відповідності цим ознакам.

Такі вчені, як В. Хсу, А. Мамун, І. Роуз визначають, що «рейтинг – це поточна і одночасно перспективна комплексна кількісна порівняльна оцінка діяльності організації» [43].

Метод рейтингової оцінки інвестиційної привабливості підприємства базується на аналізі даних фінансової звітності. Даний методичний підхід передбачає аналіз фінансового стану підприємства, шляхом обчислення наступних коефіцієнтів: ліквідності, платоспроможності, кредитоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, неплатоспроможності та ймовірності банкрутства.

Таблиця 1.5

Порівняльна характеристика існуючих методик оцінки інвестиційної
привабливості*

Назва методики оцінки інвестиційної привабливості	Сутність ознаки методики	Позитивні характеристики	Негативні характеристики
Метод рейтингової оцінки підприємства на основі даних фінансової звітності	Передбачає оцінку фінансового стану підприємства за всіма напрямками	Простота розрахунків, зрозумілість та великий досвід використання, не потребує залучення експертів	Суб'єктивізм, так як інформація може бути недостовірною та викривленою
Інтегральна оцінка інвестиційної привабливості	Аналіз проводиться за такими етапами: - оцінка фінансового стану об'єкта інвестування; - визначення вагомості групових та одиничних показників на основі експертних оцінок; - визначення частки розмаху варіаційної множини; - визначення ранжируваного значення за кожним показником; - розрахунок інтегрального показника	Надає можливість всебічно оцінити інвестиційну привабливість підприємства	Не враховує міжгалузеві специфіку діяльності підприємств. Аналіз є досить громіздким, де показники часто суперечать один одному. Потребує залучення експертів
Оцінка фінансового стану підприємства на основі показників ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості	Розрахунок множини показників фінансового стану без їх узагальнення	Доступність даних, простота розрахунків, єдиний економічний зміст показників. Показники методу найбільш яскраво характеризують різні аспекти діяльності підприємства	Відсутність єдиного комплексного показника інвестиційної привабливості. Підхід може бути використаний тільки при зіставленні привабливості декількох компаній

Продовження табл. 1.5

Комплексна (факторна) оцінка	Оцінка інвестиційної привабливості з урахуванням комплексу факторів внутрішнього і зовнішнього впливу, перспективності, вигідності і прийнятності рівня ризикованості інвестицій	Враховуються фактори зовнішнього і внутрішнього середовища. Простота у застосуванні. Збір даних для аналізу не вимагає значних витрат часу	Суб'єктивний метод
Метод дисконтування грошових потоків або оцінка ефективності інвестиційних проєктів	Розраховуються приведені витрати на вкладений капітал, чиста дисконтова на вартість, внутрішній коефіцієнт окупності інвестицій та період їх окупності	Простота, точність та швидкість оцінки економічної ефективності та переваг різних інвестиційних проєктів. Можна побачити прихований потенціал підприємства. Дозволяє реалістично оцінити економічний ефект інвестування	Необхідність урахування фактору часу. Показники можуть дати різні результати ефективності
Семифакторна модель оцінки	Вплив показників стійкості на ефективність використання активів організації.	Можливість точної оцінки рівня інвестиційної привабливості	Не враховує зовнішні фактори
Матрична методика	Формування інтегрального показника шляхом побудови матриці	Характеризує інвестиційну привабливість порівняно з підприємствами-конкурентами	Велика кількість розрахунків
Модель Дюпона	Дослідження як фінансового, так і інвестиційного стану підприємства	Ця модель визначає спроможність підприємства ефективно генерувати прибуток, реінвестувати його та підвищувати ефективність діяльності	Суб'єктивний характер

Продовження табл. 1.5

Метод Монте-Карло	Комп'ютерне моделювання за методом Монте-Карло при якому значення кожної вхідної змінної вибирають випадковим чином з вихідних розподілів ймовірності	Простота сприйняття результатів аналізу. Можливість адаптації методу до будь-якого розподілу вхідних даних, включаючи емпіричні розподілу, побудовані на основі спостережень за відповідними системами. Можливість обліку будь-яких взаємодії і взаємозв'язків, включаючи такі тонкі як умовні залежності	Складність збору статистичних даних для моделювання. Складність створення імітаційних моделей. Проблема кореляції змінних, яка може привести до оманливих висновків
Метод реальних опціонів. Вартісна оцінка	Визначення та оцінка ринкової вартості підприємства на основі таких основних підходів: доходного, витратного, ринкового та опціонного	З'являється кілька сценаріїв розвитку. Дозволяє робити вибір в умовах невизначеності. Дозволяє підлаштуватися до ситуації, що змінюється. Врахування альтернатив інвесторів та управлінської гнучкості	Зайва гнучкість. Необхідність регулярного перегляду планів. Неможливість оцінки нематеріальних активів, створених в ході проекту. Необхідність зміни внутрішньої управлінської культури підприємства

*Джерело: складено автором на основі [7, с. 228]

Ці показники порівнюються між собою й інвестор обирає найоптимальніше з його точки зору для інвестування. Вагомим недоліком цього методу є можливість отримання недостовірних, неправдивих, викривлених даних, які не відповідають реальному стану справ суб'єкта господарювання. Це пов'язано з тим, що у фінансово-господарській діяльності вітчизняних підприємства має місце практика зловживання та приховування частини доходів від оподаткування, яка впливає на правдивість оприлюднених фінансово-економічних показників у формах фінансової

звітності. Ігнорування підприємствами реальної аналізу фінансово-господарських операцій за даними податкової звітності перекривлює аналітичні дослідження щодо показників їх фінансового стану.

Наступну методику оцінки інвестиційної привабливості підприємства пропонують до застосування І. Бланк, А. Гайдуцький, О. Ольшанський, В. Федоренко, Б. Щукін. Відмічено, що недоліком інтегральної оцінки є потреба залучення фахівців, що впливає на здійснення інвестором значних грошових витрат. Недоліком також даної методики є висока трудомісткість дослідження та значні витрати часу, що можуть вплинути до втрати актуальності наданих аналітиками висновків і рекомендацій внаслідок швидкої зміни ринкового середовища. Ще одним недоліком є те, що дана методика не враховує галузеву специфіку підприємства, а отже не може бути використана у кожній галузі та кожному підприємству, оскільки отримані результати можуть бути викривлені.

Таким чином перші дві методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства не є універсальними, оскільки не відповідають потребам практики і теорії, а також не зрозумілими для застосування аналітиками. Тому, на сучасному етапі розвитку теорії інвестування приділяється значна увага іншим методикам оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Розглянемо їх більш детально.

1. Оцінка фінансового стану підприємства на основі показників ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності.

Цей метод передбачає розрахунок усіх вище вказаних показників, а деякі аналітики визначають норму прибутку на акціонерний капітал. Недоліком є те, що не визначається природа походження прибутку та доходу, оскільки не проводиться аналіз за видами діяльності.

Оцінка за даною методикою визначення інвестиційної привабливості підприємства через обчислення фінансових коефіцієнтів дозволило визначити, що це – досить громіздка робота. Також, дана методика може успішно використовуватися тільки для підприємств, які працюють у сфері

матеріального виробництва. Тому велика кількість вчених на сьогодні пропонують використовувати комплексні методи, які мають можливість враховувати значний спектр різних якісних та кількісних коефіцієнтів функціонування підприємства задля визначення його інвестиційної привабливості.

2. «Методика комплексної оцінки інвестиційної привабливості підприємства – це комплексна оцінка діяльності підприємства, що є його характеристикою, отриманою в результаті комплексного дослідження, тобто одночасного і погодженого вивчення сукупності показників, що відображають всі (або більшість) аспекти господарських процесів, і яка містить узагальнюючі висновки про результати діяльності підприємства на основі виявлення якісних та кількісних відмінностей від бази порівняння (плану, нормативів, попередніх періодів, досягнень на інших аналогічних об'єктах, інших можливих варіантів розвитку)» [16, с. 56].

3. Метод дисконтування грошових потоків або оцінка ефективності інвестиційних проектів. Необхідно відмітити два основних підходи до оцінки привабливості фінансування інвестиційного проекту: розрахунок показників чистої поточної вартості та внутрішньої норми рентабельності [3, с. 93].

Методика дисконтування грошових потоків, тобто приведення майбутньої вартості до теперішньої допомагає визначити реальну вартість підприємства і показати суб'єкту господарювання і інвесторові його потенціал.

4. Семифакторна модель оцінки застосовується для детального дослідження впливу показників стійкості на ефективність застосування активів організації. Факторний аналіз в рамках даного методу проводиться шляхом ланцюгової підстановки із використанням абсолютних різниць. Ступінь інвестиційної привабливості підприємства визначається за інтегральним індексом, обчислений як добуток індексів зміни факторів. Чим більша рентабельність активів підприємства в динаміці протягом тривалого періоду часу, тим вона привабливіша для інвестора [9].

5. «Матрична методика передбачає формування інтегрального показника шляхом побудови матриці, де кількість рядків визначається числом показників, що оцінюють фінансовий стан підприємства, а кількість стовпців – кількістю складових, що забезпечують коректне визначення відповідних кількісних показників» [7, с. 225].

6. Модель Дюпона. Дана методика більшою мірою характеризує інвестиційну привабливість підприємства порівняно з підприємствами-конкурентами та здійснюється за допомогою великої кількості розрахунків, що ускладнюють сприйняття та розуміння головних показників діяльності підприємства. Також дана модель визначає спроможність суб'єкта господарювання ефективно генерувати прибуток, реінвестувати його та підвищувати ефективність господарської діяльності. В основу оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання покладено ієрархічну залежність показників для розрахунку інтегрального результату. Ця модель надає можливість здійснити оцінку як фінансового, так і інвестиційного стану суб'єкта господарювання.

7. Метод Монте-Карло. Серед сучасних методів дослідження і оцінки ефективності інвестиційних проєктів можна відмітити метод імітаційного моделювання Монте-Карло і методи, на основі теорії реальних опціонів [39, с. 37]. Імітаційне моделювання за методом Монте-Карло (Monte-Carlo Simulation) надає змогу побудувати математичну модель, яка встановлює вплив невизначеності на інвестиційні рішення [28, с. 281].

Відповідно від вхідних показників (чинників), розроблена модель дозволяє проводити обчислення прийнятих показників ефективності проєкту. При застосуванні загальноприйнятого підходу до оцінки ефективності проєкту підбирають три варіанти вхідних показників (песимістичний, найбільш ймовірний і оптимістичний), а потім для кожного варіанту обчислюють показники ефективності. Прогнозується, що при песимістичному варіанті всі чинники, що впливають на ефективність проєкту, являються несприятливими. Оптимістичний варіант - це набір

найбільш сприятливих умов. І осьатаній, найбільш ймовірний варіант виходить з середніх значень чинників [34, с. 172].

Застосування методу Монте-Карло для оцінки прибутковості інвестиційного проєкту відходить від загальноприйнятого підходу тим, що кожен вхідний показник (чинник) задається не одним значенням, а діапазоном значень. Це надає змогу розрахувати ймовірності різних значень показника ефективності підприємства, забезпечуючи набагато більш реалістичний спосіб визначення невизначеності в процесі аналізу [34].

9. Метод реальних опціонів. Вартісна оцінка. Останнім часом широкого розповсюдження набули методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів, на основі концепції реальних опціонів. Це пов'язано з тим, що методи дисконтування, не дозволяють точно оцінити ефект від реалізації проєкту та недооцінюють цінність проєкту, так як не враховують наявність прихованих потенційних можливостей з управління проєктом в процесі його реалізації. А значить, застосування процесу дисконтування, потенційно здатне привести до хибних управлінських рішень. Концепція реальних опціонів має можливість вирішити проблеми подібного роду [29].

Важливою відмінною рисою концепції реальних опціонів в порівнянні з концепцією процесу дисконтування доходу є зосередження на визначення джерел невизначеності, а також планування проєктів для того, щоб досягти максимальної гнучкості при його здійсненні [29]. Це надає можливість менеджерам в процесі реалізації проєкту та у відповідності до обставин, що склалися приймати конкретні рішення, які можуть змінити подальший хід реалізації проєкту. Тобто, реалізуючи цілі проєкту збільшувати його ефективність, менеджер може: скорочувати вплив негативних факторів, виявлених в процесі реалізації проєкту; розвивати і покращувати ефект від позитивних моментів; визначати інвестиційну або фінансову стратегію підприємства в залежності від нових умов на ринку; знижувати виявлені ризики проєкту; оперативно змінювати і визначати вартість і структуру капіталу, застосовуючи нові способи фінансування; знаходити нових агентів

з більш вигідними умовами для здійснення проекту та впливати на величину грошового потоку [29, с. 71].

Всі запропоновані методи мають як позитивні, так і негативні сторони. Основні методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства застосовують різні показники (коефіцієнти), що відображають тенденцію його розвитку. В основному представлені методи базуються на показниках (коефіцієнтах), котрі найбільш яскраво відображають інвестиційну привабливість підприємства, але якимось чином залежать від суб'єктивності оцінки та вимагають порівняння декількох підприємств [30].

На практиці бажано використовувати відомі методи та сформувати їх взаємозв'язок і єдність, спиратися на застосуванні різноманітних кількісних та якісних показників, проводити дослідження і виділяти фактори, які впливають на інвестиційну привабливість підприємства в кожному конкретному випадку, з урахуванням специфіки галузі підприємства [33, с. 113].

Оцінка інвестиційної привабливості окремо взятого підприємства є найважливішим питанням при прийнятті потенційним інвестором інвестиційного рішення. Тому зростає необхідність здійснення оцінки інвестиційної привабливості підприємства з метою визначення його виробничої, господарської та фінансової стратегії. Це надасть йому покращити фінансово-господарський стан, виокремити проблемні ділянки, та в кінцевому рахунку претендувати на одержання необхідних для його подальшого розвитку фінансових ресурсів.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТДВ «ТРЕМБІТА»

2.1. Аналіз ресурсного забезпечення досліджуваного підприємства

Для досягнення своїх цілей кожен підприємство, фірма чи компанія повинна мати необхідні економічні та фінансові ресурси. Ресурсне забезпечення підприємства – це комплекс заходів з необхідними інструментами для забезпечення підприємства, фірми чи компанії відповідного виду і складу ресурсів, що визначає механізм пошуку, одержання, зберігання, нагромадження, планування, обліку і використання їх для стратегічних цілей підприємства.

Ресурсне забезпечення є основою успішної фінансово-господарської діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. В структурі ресурсного забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємства найчастіше розрізняють матеріальні, трудові і фінансові ресурси [36].

Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства необхідно починати з визначення обсягів його реалізації. Реалізація продукції – це процес продажу готових товарів, робіт або послуг, який забезпечує безпосередньо господарську діяльність підприємства.

Процес продажу завершує кругообіг виробничих засобів і створює передумови для відтворення кругообігу. Вагомість даного процесу полягає в тому, що на даному етапі продукція суб'єкта господарювання знаходить своє суспільне призначення. Якщо продукт, робота чи послуга необхідна суспільству для задоволення виробничих та власних потреб, то вона буде реалізована і суб'єкт господарювання отримує виручку від реалізації, за рахунок якої буде куплена нова партія сировини, з якої в подальшому буде виготовлятися нова продукція. З'являться кошти для оплати праці спеціалістам та подальшого розширення виробничої діяльності [37].

Отже, здіймемо аналіз виробничої діяльності та реалізації продукції, для загальної характеристики економічного стану ТДВ «Трембіта» за 2021-2023 рр. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Аналіз реалізованої продукції ТДВ «Трембіта»
за 2021-2023 рр. (тис. грн., %)*

Показник	2021	2022	2023	Відхилення			
				2022/2021		2023/2022	
				абсолютне	відносне	абсолютне	відносне
Готова продукція	1115,7	2030,0	6002,8	914,3	1,8	3972,8	3,0
Чистий дохід від реалізованої продукції	54967	98072,3	112911,6	43105,3	1,8	14839,3	1,2

*Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТДВ «Трембіта» (Дод. Б, В, Г)

Дані табл. 2.1 показують, що готова продукція за досліджуваний період збільшилася на 914,3 тис. грн. та 3972,8 тис. грн. відповідно по рокам або в 1,8 раз та 3,0 раз; а виручка від реалізації у 2023р. знизилася по відношення до 2022 р., що говорить про зниження собівартості продукції ТДВ «Трембіта».

Одним із найважливіших ресурсів на підприємстві є трудові – це сукупність усіх працівників на підприємстві. Згідно даних середня кількість працівників на ТДВ «Трембіта» з кожним роком зменшується: 2021 р. – 458 осіб, 2022 р. – 401 особа, а вже у 2023 р. – 372 особи.

Також виробничо-господарська діяльність та фінансовий стан суб'єкта господарювання залежить від забезпеченості основними засобами та їх використання.

Для подальшого аналізу здійснимо розрахунки показників стану та ефективності використання основних засобів ТДВ «Трембіта» (табл. 2.2-2.3).

Отже, аналіз стану основних засобів ТДВ «Трембіта» наступний:

- первісна і залишкова вартість у досліджуваному періоді зросли на 1%;

- коефіцієнт зносу збільшився у 2023 р. на 20 %, це означає, що підприємство поступово оновлює свої основні засоби;
- обладнання у досліджуваному періоді є придатним.

Таблиця 2.2

Аналіз технічного стану основних засобів ТДВ «Трембіта»
за 2021-2023 рр. (тис. грн., %)*

Показник	2021	2022	2023	Відхилення			
				2022/2021		2023/2022	
				абсолютне	відносне	абсолютне	відносне
Первісна вартість	162073,1	167670,8	175118,9	5597,7	1,0	7448,1	1,0
Залишкова вартість	161959,8	167557,5	175005,6	5597,7	1,0	7448,1	1,0
Знос	53165,9	58807,7	64151,5	5641,8	1,1	5343,8	1,1
Коефіцієнт зносу	0,5	0,5	0,6	-	-	0,1	-
Коефіцієнт придатності	1,0	1,0	1,0	-	-	-	-

*Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТДВ «Трембіта» (Дод. Б, В, Г)

Таблиця 2.3

Аналіз ефективності використання основних засобів ТДВ «Трембіта»
за 2021-2023 рр. (тис. грн., %)*

Показник	2021	2022	2023	Відхилення			
				2022/2021		2023/2022	
				абсолютне	відносне	абсолютне	відносне
Готова продукція	1115,7	2030,0	5372,6	914,3	1,8	3342,6	2,7
Чистий дохід від реалізації	54967,0	98072,3	112911,6	43105,3	1,8	14839,3	1,2
Чистий прибуток	3441,3	5489,4	7373,7	2048,1	1,6	1884,3	1,3
Середньорічна вартість основних засобів	107031,8	108771,85	109801,95	1740,05	1,0	1030,1	1,0
Середньооблікова чисельність персоналу	458	401	372	-57	0,88	-29	0,93
Фондовіддача, грн./грн.	0,5	0,9	1,02	0,4	1,8	0,12	1,1
Фондомісткість, грн./грн.	2	1,1	0,99	-0,9	0,6	-0,11	0,9
Фондоозброєність, грн./чол.	233,7	271,3	295,2	37,6	1,2	23,9	1,1
Рентабельність основних засобів за чистим прибутком, %	3,2	5,1	6,7	1,9	1,6	1,6	1,3

*Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТДВ «Трембіта» (Дод. Б, В, Г)

Оцінюючи ефективність використання основних засобів ТДВ «Трембіта», відзначимо, що фондівдача у 2023 р. збільшилася, саме вона допомагає проаналізувати обсяг чистого доходу від реалізації, одержаний на одну гривню вкладених коштів на придбання основних засобів.

Фондомісткість вказує скільки міститься вартості основних засобів в одиниці випущеної продукції. На ТДВ «Трембіта» за досліджувані роки цей показник достатньо високий.

Фондоозброєність вказує на забезпеченість робітників підприємства основними засобами. За досліджуваний період вона зросла, що пов'язано зі скороченням працівників на підприємстві.

Рентабельність основних засобів теж зросла, що показує нам про покращення використання основних засобів на ТДВ «Трембіта».

Витрати суб'єкта господарювання теж відіграють важливу роль у його фінансово-господарській діяльності. Значення має не тільки загальний рівень витрат суб'єкта господарювання, але і їх структура, яка надає можливість виявити особливості та негативні сторони діяльності, а також визначити напрями його розвитку і потенційні ризики.

Так як ТДВ «Трембіта» - це мале підприємство, то на ньому ведеться спрощена система оподаткування та обліку доходів та витрат, тому ми будемо проводити аналіз за наступними статтями витрат, що відобразимо в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз структури витрат ТДВ «Трембіта»

за 2021-2023 рр. (тис. грн., %)*

Показник	2021		2022		2023	
	сума	%	сума	%	сума	%
Собівартість реалізованої продукції	44390,2	73,3	81581,0	85,4	91256,8	85,3
Операційні витрати	15930,3	26,3	13599,1	14,2	15616,0	14,6
Інші витрати	265,4	0,4	370,6	0,4	93,3	0,1
Усього витрат	60585,9	100,0	95550,7	100,0	106966,1	100,0

*Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТДВ «Трембіта»

(Дод. Б, В, Г)

Всі статті витрат ТДВ «Трембіта» за досліджуваний період зазнали суттєвих змін. Так, собівартість продукції збільшилася на 12 %, операційні витрати зменшилися на 11,7 % та інші витрат на 0,3 %. А це суттєво впливає на кінцевий фінансовий результат підприємства. Тому для оцінки рівня та динаміки показників фінансових результатів діяльності ТДВ «Трембіта» за досліджуваний період скористаємося даними табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз динаміки показників фінансових результатів ТДВ «Трембіта»
за 2021-2023 рр. (тис. грн., %)*

Показник	2021	2022	2023	Відхилення			
				2022/2021		2023/2022	
				абсолютне	відносне	абсолютне	відносне
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	54967,0	98072,3	112911,6	43105,3	1,8	14839,3	1,2
Операційні доходи	9893,1	4657,6	3749,3	-5235,5	0,5	-908,3	0,8
Інші доходи	534,8	103,7	-	-431,1	0,2	-103,7	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	44390,2	81581,0	91256,8	37190,8	1,8	9675,8	1,1
Операційні витрати	15903,3	13599,1	15616,0	-2304,2	0,9	2016,9	1,2
Інші витрати	265,4	370,6	93,3	105,2	1,4	-27,3	0,3
Фінансовий результат до оподаткування	4809,0	7282,9	9694,8	2473,9	1,5	2411,9	1,3
Податок на прибуток	1367,7	1793,5	2323,1	425,8	1,3	529,6	1,3
Чистий прибуток (збиток)	3441,3	5489,4	7373,7	2048,1	1,6	1884,3	1,3

*Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТДВ «Трембіта» (Дод. Б, В, Г)

Операційні витрати збільшилися, а інші витрати зменшилися. Відповідно чистий прибуток на ТДВ «Трембіта» значно зріс на 1884,3 тис. грн.

Таким чином на ТДВ «Трембіта» за досліджуваний період можна констатувати про покращення фінансового стану, так як було зростання

загального фінансового результату до оподаткування і відповідно збільшення чистого прибутку. Це позитивно впливає на інвестиційну привабливість та інвестиційну спроможність ТДВ «Трембіта».

2.2. Аналіз фінансових показників підприємства для досліджування інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта»

Якісна та своєчасне дослідження інвестиційної привабливості підприємства підвищує обґрунтованість управлінських рішень та створює умови для реалізації більш ефективної інвестиційної діяльності. Методики дослідження інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання, напрями і методики її аналізу залежать від цілей оцінки, які ставить перед собою підприємство та інвестор. У вітчизняній практиці вчені застосовують різноманітні методи оцінки інвестиційної привабливості підприємства, що були розглянуті нами вище у дослідженні. Здійснимо аналіз інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта» за допомогою оцінки загального фінансового стану та платоспроможності підприємства.

Дослідження фінансового стану та фінансової стійкості підприємства є найважливішим етапом аналізу його господарської та фінансово-економічної діяльності, відображає результати його поточного, інвестиційного і фінансового розвитку, надає потрібну інформацію для інвесторів, а також характеризує можливості суб'єкта господарювання відповідати за своїми борговими зобов'язаннями та нарощувати свій фінансово-економічний потенціал.

Порівняння динаміки показників ТДВ «Трембіта» підсумку балансу і операційного доходу загалом вказує на позитивну тенденцію – показники балансу збільшуються відносно стійкими темпами, як і показники операційного доходу (рис. 2.1 та рис. 2.2).

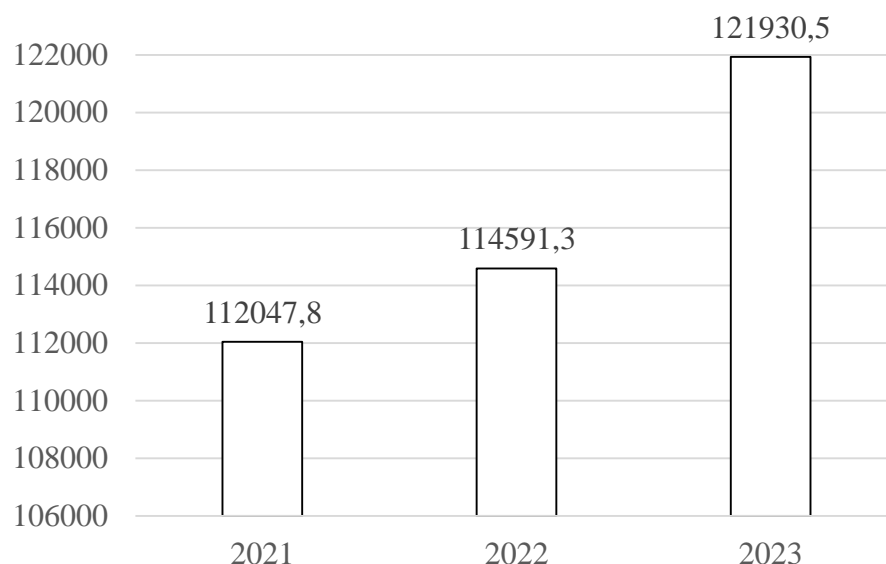

Рис. 2.1. Підсумок балансу ТДВ «Трембіта»
за 2021-2023 рр. (станом на кінець звітного періоду, тис. грн.)*

*Джерело: фінансова звітність ТДВ «Трембіта» (Дод. Б, В, Г)

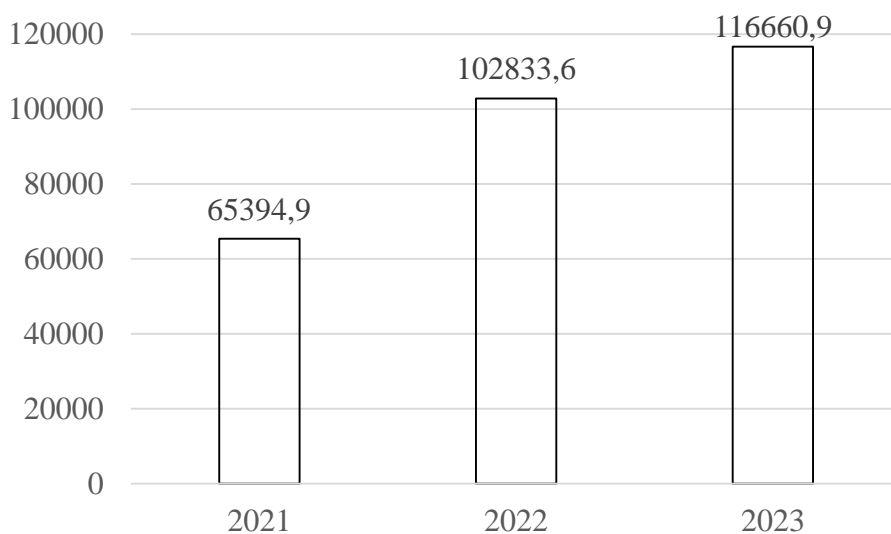

Рис. 2.2. Операційний дохід ТДВ «Трембіта»
за 2021-2023 рр. (станом на кінець звітного періоду, тис. грн.)*

Джерело: фінансова звітність ТДВ «Трембіта» (Дод. Б, В, Г)

Позитивна динаміка в зміні балансу ТДВ «Трембіта» підтверджується проведеним структурно-динамічним аналізом балансу підприємства (табл. 2.6-2.7).

Таблиця 2.6

Аналіз структури і динаміки майна ТДВ «Трембіта»
за 2021–2023 рр. (тис. грн., %)*

№	Показник	На кінець звітного періоду			Відхилення 2023/2022	
		2021	2022	2023	за сумою, +, -	Темп росту,%
1.	Необоротні активи	108793,9	108749,8	110854,1	2104,3	у1,01 разів
	у % до вартості майна	97,1	94,9	90,9	-4,0	
1.2.	Основні засоби	108793,9	108749,8	110854,1	2104,3	у1,01 разів
	- у % до необоротних активів	100,0	100,0	100,0	-	
	- у % до вартості майна	97,1	94,9	90,9	-4,0	
2.	Оборотні активи	3253,9	5841,5	11076,4	5234,9	у 1,9 разів
	у % до вартості майна	2,9	5,1	9,1	4,0	
2.1.	Запаси	1539,9	2345,7	6002,8	3657,1	у 2,6 разів
	- у % до оборотних активів	47,3	40,2	54,2	14,0	
	- у % до вартості майна	1,4	2,1	4,9	2,8	
2.2.	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	324,9	1265,2	2576,5	1311,3	у 2,04 разів
	- у % до оборотних активів	10,0	21,7	23,3	1,6	
	- у % до вартості майна	0,3	1,1	2,1	1,0	
2.3.	Дебіторська заборгованість за розрахунками, всього	264,9	703,2	426,3	-276,9	зменшення у 0,6 разів
	- у % до оборотних активів	8,1	12,0	3,9	-8,1	
	- у % до вартості майна	0,2	0,6	0,4	-0,2	
2.4.	Інша поточна дебіторська заборгованість	760,2	1503,0	669,9	-833,1	зменшення у 0,5 разів
	- у % до оборотних активів	23,4	25,7	6,1	-19,6	
	- у % до вартості майна	0,7	1,3	0,6	-0,7	
2.5.	Грошові кошти та їх еквіваленти	360,3	13,0	1380,4	1367,4	у 106,2 рази
	- у % до оборотних активів	11,1	0,2	12,5	12,3	
	- у % до вартості майна	0,3	0,01	1,1	1,09	
2.6.	Інші оборотні активи	3,7	11,4	20,5	9,1	у 1,8 разів
	- у % до оборотних активів	0,1	0,2	0,2	-	
	- у % до вартості майна	0,003	0,01	0,02	0,01	
3.	Вартість майна, всього	112047,8	114591,3	121930,5	7339,2	у 1,1 разів

*Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТДВ «Трембіта»

(Дод. Б, В, Г)

Оцінюючи дані табл. 2.6 можна прийти до висновку, що протягом досліджуваного періоду на ТДВ «Трембіта» спостерігається зростання валюти балансу, що засвідчує явище розширення обсягів її фінансово-господарської діяльності. Так, валюта балансу підприємства станом на кінець

2023 року склала 121930,5 тис. грн., що вище у порівнянні з показником 2022 року у 1,1 разів. Зміни обсягів валюти балансу підприємства в основному відбулись внаслідок збільшення вартості оборотних активів. Якщо станом на кінець 2022 року їх вартість складала 5841,5 тис. грн., то станом на кінець 2023 року їх вартість зросла у 1,9 разів і склала 110854,1 тис. грн. На перший погляд маємо можливість стверджувати, що капітал ТДВ «Трембіта» використовується ефективно, оскільки його переважна частина (а саме 54,2% у 2023 році та 40,2 % - у 2022 році) спрямована на формування оборотних активів, які мають ознаки прискореного обертання, а отже прискореного нарощування капіталу.

Проте при більш детальному оцінюванні динаміки та структури оборотних активів маємо можливість бачити, що у 2023 році 54,2 % від їх вартості перебуває у запасах. Це засвідчує, що керівництвом підприємства не вживаються маркетингові заходи для її реалізації. Також збільшилася частка і дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуг у 2,04 рази і в 2023 році вона склала 23,3 %, інвестованого у майно підприємства, що, на жаль, стримує обертання капіталу, спричинює до тимчасового його вилучення з обороту та негативно може вплинути на зниження рівня платоспроможності підприємства і відповідно до зростання його боргових зобов'язань. Але поточні зобов'язання ТДВ «Трембіта» на кінець 2023 року зменшилися у порівнянні з 2022 роком, а отже рівень автономії (фінансової незалежності) підприємства протягом досліджуваного періоду, який вивчався схильний до збільшення, що засвідчує факт покращання фінансової стійкості підприємства.

Дослідження структури і динаміки джерел ТДВ «Трембіта» протягом 2021–2023 років характеризують дані табл. 2.7.

Оцінюючи дані табл. 2.7 знову спостерігаємо, що валюта балансу підприємства зросла завдяки збільшенню власного капіталу.

Таблиця 2.7

Аналіз структури і динаміки джерел ТДВ «Трембіта»
за 2021–2023 рр. (тис. грн., %)*

№	Показник	На кінець звітного періоду			Відхилення 2023/2022	
		2021	2022	2023	за сумою, +, -	Темп росту,%
1.	Власний капітал	96002,8	101492,2	108865,9	7373,7	у 1,1 разів
	- у % до вартості майна	85,7	88,6	89,3	0,7	
1.1.	Зареєстрований капітал	3110,2	3110,2	3110,2	-	-
	- у % до власного капіталу	3,2	3,1	2,9	-0,2	-
	- у % до вартості майна	2,8	2,7	2,6	-0,1	-
1.2.	Резервний капітал	777,5	777,5	777,5	-	-
	- у % до власного капіталу	0,8	0,8	0,7	-0,1	-
	- у % до вартості майна	0,7	0,7	0,6	-0,1	-
1.3.	Нерозподілений прибуток	92115,1	97604,5	104978,2	7373,7	у 1,1 разів
	- у % до власного капіталу	96,0	96,2	96,4	-0,2	-
	- у % до вартості майна	82,2	85,2	86,1	0,9	-
2.	Довгострокові зобов'язання	8518,3	5419,0	5398,5	-20,5	зменшення у 1 раз
	- у % до вартості майна	7,6	4,7	4,4	-0,3	-
3.	Поточні зобов'язання	7526,7	7680,1	7666,1	-14	зменшення у 1 раз
	- у % до вартості майна	6,7	6,7	6,3	-0,4	-
3.1.	Короткострокові кредити банків	1840,2	643,4	-	-	-
	- у % до вартості майна	1,6	0,6	-	-	-
	- у % до поточних зобов'язань	24,5	8,4	-	-	-
3.2.	Поточна заборгованість за товари, роботи, послуги	1707,3	1054,9	2585,0	1530,1	у 2,5 разів
	- у % до вартості майна	1,5	0,9	2,1	1,2	-
	- у % до поточних зобов'язань	22,7	13,7	33,7	20,0	-
3.3.	Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом	857,7	1641,2	1193,3	-447,9	зменшення у 0,7 разів
	- у % до вартості майна	0,8	1,4	1,0	-0,4	-
	- у % до поточних зобов'язань	11,4	21,4	15,6	-5,8	-
3.4.	Інші поточні зобов'язання	42,0	185,0	38,4	-146,6	зменшення у 0,2 рази
	- у % до вартості майна	0,04	0,2	0,03	-0,17	-
	- у % до поточних зобов'язань	0,6	2,4	0,5	-1,9	-
4.	Вартість майна, всього	112047,8	114591,3	121930,5	7339,2	у 1,1 разів

*Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТДВ «Трембіта»

(Дод. Б, В, Г)

Так, станом на кінець 2023 року обсяг власного капіталу у порівнянні з 2022 роком зріс на 7373,7 тис. грн. і склав 108865,9 тис. грн.

Головним чинником впливу на зміну суми власного капіталу стала зміна суми нерозподіленого прибутку. Але варто звернути увагу, що нерозподілений прибуток суб'єкта господарювання не забезпечений грошовою масою, а отже, є сенс стверджувати, що прибуток нерозподілений з ціллю штучного завищення рівня фінансової автономії. Станом на кінець 2023 року коефіцієнт автономії підприємства складає 0,89 при нормі не нижче 0,5, а отже ТДВ «Трембіта» є фінансово незалежним від кредиторів.

На зміну рівня фінансової автономії мають вплив не лише зміни власного капіталу, а й інших зобов'язань: довгострокових та поточних. Досліджуючи зміни довгострокових зобов'язань в динаміці, можна констатувати, що зобов'язання за довгостроковими кредитами схильні до зменшення і станом на кінець 2023 року склали 5398,5 тис. грн., що складає 4,4 % вартості всього капіталу інвестованого у господарську діяльність підприємства. Повністю були сплачені і короткострокові кредити ТДВ «Трембіта». Поточні зобов'язання підприємства теж зменшилися на кінець 2023 року по відношенню до попереднього в 1,1 разів, що є позитивною тенденцією для підприємства.

Підприємства, як правило і винятком ТДВ «Трембіта» не є, мають значні суми поточних і накопичених нерозподілених прибутків, які надають підприємствам широку спроможність для залучення інвестиційних ресурсів з різних джерел на фондовому і кредитному ринках. Але ступінь захищеності прав приватної власності, практика бізнесу вимагають від власників збереження своєї автономії.

Показники фінансової стійкості ТДВ «Трембіта» (табл. 2.8) постійно зростають. Це є результатом консервативної політики керівників підприємства щодо управління власним капіталом – прагнення по можливості мінімізувати обсягах залучених до обороту позикових коштів.

Таблиця 2.8

Показники фінансової стійкості ТДВ «Трембіта» за 2021–2023 рр.

(станом на кінець звітного періоду)*

Показник	2021	2022	2023
Власні обігові кошти	-4272,8	-1838,6	3410,3
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,86	0,89	0,89
Коефіцієнт фінансової залежності	0,14	0,11	0,11
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,14	0,11	0,11
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	6,0	7,8	8,3
Показник фінансового левериджу	0,1	0,1	0,05
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,93	0,93	0,94

*Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТДВ «Трембіта»

(Дод. Б, В, Г)

Таблиця 2.9

Показники ліквідності ТДВ «Трембіта» за 2021–2023 рр.

(станом на кінець звітного періоду)*

Показник	2021	2022	2023
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	0,43	0,76	1,45
Коефіцієнт ліквідності швидкої	0,23	0,46	0,66
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,05	0,002	0,2
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,18	0,45	0,48
Власний оборотний капітал	-12790,5	-7257,6	-1988,2

*Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТДВ «Трембіта»

(Дод. Б, В, Г)

Підприємство досягнула достатнього рівень ліквідності тільки у 2023 році. Позитивним є факт збільшення практично всіх розрахованих показників ліквідності:

- коефіцієнт поточної ліквідності – від 0,43 до 1,45;
- коефіцієнт ліквідності швидкої – від 0,23 до 0,66;
- коефіцієнт ліквідності абсолютної – від 0,05 до 0,2.

Це підтверджує те, що ТДВ «Трембіта» реалізовує свою фінансову стратегію, націлену на зростання обсягу вкладених в бізнес власних коштів.

Але підприємству не вистачає власного оборотного капіталу, хоча власних обігових коштів на підприємстві достатньо і на кінець 2023 року вони склали 3410,3 тис. грн. Це пов'язано зі збільшення запасів готової продукції на складах, яку необхідно терміново реалізовувати.

ТДВ «Трембіта» має також достатній рівень ділової активності (табл. 2.10). Зменшується також період погашення кредиторської заборгованості з 40 днів до 24,5 днів. Негативний вплив на рівень ділової активності впливає збільшення терміну погашення дебіторської заборгованості, що фактично означає надання ТДВ «Трембіта» кредитів споживачам.

Таблиця 2.10

Показники ділової активності ТДВ «Трембіта» за 2021–2023 рр.

(станом на кінець звітного періоду)*

Показник	2021	2022	2023
Оборотність активів (оборотів),	0,5	0,87	0,96
Коефіцієнт оборотності обігових коштів (оборотів)	0,5	0,87	0,96
Період одного обороту обігових коштів (днів)	720	413,8	375
Коефіцієнт оборотності запасів (оборотів)	42,0	42,0	21,9
Період одного обороту запасів (днів)	8,57	8,57	16,4
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (оборотів)	46,8	40,7	31,6
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	7,7	8,9	11,4
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (оборотів)	9,0	12,9	14,7
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	40	27,9	24,5
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	0,6	1,0	1,1

*Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТДВ «Трембіта» (Дод. Б, В, Г)

Дослідження результатів фінансової діяльності вказує на те, що ТДВ «Трембіта» отримує прибутки в результаті операційної діяльності, яка є високорентабельною. Це підтверджується і локальним розрахунком показників прибутковості (табл. 2.11).

Досліджуване товариство ТДВ «Трембіта» впродовж 2021-2023 рр. за показниками оцінки його фінансового стану відноситься до фінансово стійкого, рентабельного і таке, що має достатній рівень ліквідності,

платоспроможності та ділової активності. На це вказують результати аналізу його звітності.

Таблиця 2.11

Показники прибутковості ТДВ «Трембіта» за 2021–2023 рр.
(станом на кінець звітного періоду) (%)*

Показник	2021	2022	2023
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування	4	6	8
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	3	5	6
Рентабельність власного капіталу	4	6	7
Рентабельність виробничих фондів	2	3	4
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	19,2	16,8	19,2
Рентабельність витрат	23,8	20,2	23,7
Коефіцієнт реінвестування	26,8	17,8	14,2
Період окупності капіталу	32,6	20,9	16,5
Період окупності власного капіталу	27,9	18,5	14,8

*Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТДВ «Трембіта»

(Дод. Б, В, Г)

Проведене ґрунтовне дослідження фінансового стану ТДВ «Трембіта» надає нам підстави стверджувати, що підприємство має потенційно високий ступінь інвестиційної привабливості, що підтверджено результатами відповідного аналізу.

2.3. Оцінювання рівня інвестиційної привабливості досліджуваного підприємства

Інвестиційна діяльність підприємств, є однією із структурних елементів всієї фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, так як в сучасних умовах економічного розвитку неможливо досягти успіху в інвестиційній діяльності без перспективного планування, розширення діяльності, розробки, впровадження нових і удосконалення продуктів, що вже випускаються, розробку комерційно-ефективних інвестиційних проєктів, що впливають на покращення показників фінансового стану та конкурентоспроможність підприємства.

Необхідно відзначити, що кризові явища останніх років в національній економіці країни негативно вплинули на процеси інвестиційної діяльності, що, загалом, обмежило доступ суб'єктів господарювання до інвестиційних ресурсів та збільшення вартості їх залучення із диверсифікованих джерел. Тому питання підвищення інвестиційної привабливості підприємства для потенційних інвесторів займають основне місце в процесі управління ним інвестиційною діяльністю.

ТДВ «Трембіта» в сучасних умовах господарювання зберігає стійкий фінансовий стан, інші показники аналізу фінансового стану та результативності мають позитивну динаміку та характеризують перспективи розвитку підприємства. Але відносно стабільний рівень рентабельності не гарантує підприємству високого ступеня інвестиційної привабливості для інших суб'єктів інвестиційного і фінансового ринку. Інвестор не оцінює суб'єкта господарювання окремо, він здійснює вибір між іншими.

Перед системою інвестиційного менеджменту виникають питання щодо визначення дієвих чинників впливу на рівень інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання з урахуванням даної ситуації на ринку, фінансово-господарського стану і поведінки усіх гравців. Для здійснення оцінки інвестиційної привабливості застосовують різні моделі, в числі яких найбільшого розповсюдження отримали методи на основі обчислення інтегральних коефіцієнтів та побудови за їх допомогою рейтингів привабливості та моделі оцінювання факторів результативності діяльності.

Основою інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємства зазвичай являються показники, які можна визначити за результатами фінансової звітності суб'єкта господарювання.

Такий підхід ґрунтується на обчисленні наступних показників:

- 1) показників фінансової стійкості;
- 2) показників ліквідності;
- 3) показників ділової активності;
- 4) показників прибутковості (рентабельності).

Для розрахунку інтегрального показника фінансового стану підприємства потрібно спочатку обчислити блочні інтегральні коефіцієнти для кожної групи показників. Для цього ми спочатку обчислимо нормований одиничний показник фінансового стану підприємства шляхом знаходження питомої ваги обчисленого показника та його нормативного значення. (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Розрахунок блочних інтегральних оцінок для груп фінансових показників ТДВ «Трембіта» за 2023 рік*

Показник	Pi	Pi норм	Kj
Показники майнового стану			
Сума господарських коштів, що їх підприємство має у розпорядженні, грн.	121930,5		
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,6	0,2	3
Коефіцієнт придатності основних засобів	1,0	0,5	2
Частка основних засобів в активах	0,9	-	
Блочний інтегральний показник (Кб)			5
Показники фінансової стійкості			
Коефіцієнт автономії	0,89	0,5	1,78
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	0,1	1	0,1
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,94	0,6	1,57
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,03	0,5	0,06
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,3	0,1	3
Блочний інтегральний показник (Кб)			6,51
Показники ліквідності			
Коефіцієнт покриття	1,45	1,5	0,97
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,66	0,6	1,1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2	0,2	1
Блочний інтегральний показник (Кб)			2,97
Показники ділової активності			
Коефіцієнт оборотності активів	0,96	0,3	3,2
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	31,6	3	10,53
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	14,7	2	7,35
Коефіцієнт оборотності запасів	21,9	8	2,74
Фондовіддача	1,02	3	0,34
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,1	8	0,14
Блочний інтегральний показник (Кб)			24,3
Показники прибутковості (рентабельності)			
Рентабельність капіталу	0,06	0,14	0,43
Рентабельність власного капіталу	0,07	0,2	0,35
Рентабельність реалізованої продукції	0,192	1	0,192
Рентабельність продажу	0,065	0,3	0,22
Блочний інтегральний показник (Кб)			1,192

*Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТДВ «Трембіта» (Дод. Б, В, Г)

Ми обчислили підсумкові блочні оцінки по кожному групам фінансових коефіцієнтів з урахуванням однакової частки одиничних показників по кожній групі. Тепер перед нами ставиться питання визначення частки для кожної групи показників (табл.2.13).

Таблиця 2.13

Визначення питомої ваги для кожної групи фінансових показників

Група показників	Питома вага β
Показники майнового стану	0,13
Показники фінансової стійкості підприємства	0,16
Показники ліквідності підприємства	0,07
Показники ділової активності підприємства	0,61
Показники прибутковості (рентабельності)	0,03

Обчислимо інтегральний показник фінансового стану ТДВ «Трембіта».

$$K_k = 0,13 \times 5 + 0,16 \times 6,51 + 0,07 \times 2,97 + 0,61 \times 24,3 + 0,03 \times 1,192 = 0,65 + 1,0416 + 0,2079 + 17,823 + 0,03576 = 19,76$$

Обчислений інтегральний показник має високе значення, адже блочний інтегральний показник за показниками ділової активності становить дуже високе значення, що стверджує про позитивну тенденцію фінансово-господарської діяльності ТДВ «Трембіта».

В основу іншого підходу оцінювання інвестиційної привабливості підприємства покладено трифакторну модель Дюпона, яка застосовується для встановлення чинників формування рентабельності власного капіталу. При автономному застосуванні моделі Дюпона в оцінках інвестиційної привабливості підприємства рішення приймається на основі розрахунку показника рентабельності власного капіталу за формулою:

$$ROI = RS * AT * FL, (2.1)$$

де ROI – рентабельності власного капіталу;

RS – рентабельність продажу;

AT – оборотність активів;

FL – фінансовий важіль.

Модель Дюпона вказує, який фактор з включених до неї впливає на рівень показника рентабельності власного капіталу. Результати обчислення моделі Дюпона для ТДВ «Трембіта» відобразимо в табл. 2.14.

Таблиця 2.14

Модель Дюпона для ТДВ «Трембіта»

Показник	2021	2022	2023
Рентабельність продажу	0,06	0,06	0,07
Оборотність активів	0,5	0,87	0,96
Фінансовий важіль	0,1	0,1	0,05
Рентабельність власного капіталу <i>ROI</i>	0,003	0,005	0,003

Оцінка рентабельності власного капіталу констатує, що ТДВ «Трембіта» впродовж досліджуваного періоду має низький його рівень.

Але, загальна оцінка фінансового стану ТДВ «Трембіта» за фінансовими коефіцієнтами за 2021-2023 рр. та розрахованому блочному інтегральному показнику за 2023 рік відповідає задовільному рівню. У 2023 році у порівнянні з 2022 роком відбулося покращення фінансового стану, що констатує нам про зростання інвестиційної привабливості даного підприємства.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТДВ «ТРЕМБІТА»

3.1. Заходи активізації інвестиційної спроможності досліджуваного підприємства

Інвестиційна потужність суб'єкта господарювання є складним, багатоаспектним поняттям оціночного характеру. Її ступінь формується під впливом багатьох внутрішніх і зовнішніх чинників розвитку підприємства.

Інвестиційна потужність показує доцільність щодо інвестування в підприємство на період здійснення інвестиційної діяльності з отримання максимального прибутку при мінімальних витратах, тобто виступає як сукупність характеристик, які дозволяють потенційному інвестору дослідити рівень привабливості конкретного об'єкта інвестицій для вкладання наявних інвестиційних ресурсів у порівнянні з іншими і виступає зовнішнім інтегральним показником інвестиційного потенціалу, що визначається зовнішніми зацікавленими особами [23; с. 10].

Зазвичай головними внутрішніми суб'єктами дослідження інвестиційної потужності підприємства являється керівництво (менеджмент) і власник підприємства.

Зовнішніми суб'єктами дослідження є потенційні інвестори підприємства, інвестиційні компанії, фінансові аналітики, конкуренти тощо. Різні задуми, ідеї, які мають на меті як зовнішні, так і внутрішні суб'єкти, обумовлює виокремлення різних аспектів в межах виділених елементів дослідження інвестиційної привабливості підприємства.

Комплексна досліджувана система інвестиційної діяльності підприємства ґрунтується на спостереженнях, аналізі та дослідженні інвестиційної потужності та слугує цілям функціонування та розвитку суб'єкта господарювання, виступає дієвим інструментом обробки інформації,

інструментом обґрунтування стратегічних рішень і визначається потребам управління.

Дослідження та аналіз інвестиційних можливостей досліджуваного підприємства, з однієї сторони, - це база для розроблення його інвестиційної політики, а з іншої, - спроможність виявити недоліки у діяльності суб'єкта господарювання, передбачити заходи щодо їх усунення та поліпшити можливості залучення інвестиційних ресурсів в підприємство [27; с. 102-105]. А це, у свою чергу, дає можливості інвесторам прийняти рішення про інвестування у дане підприємство.

Здійснений у другому розділі аналіз представив собою комплексну оцінку інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта», шляхом оцінки її майнового стану, оцінки показників ліквідності, фінансової стійкості, величини чистого прибутку та рентабельності.

Дослідження показників, констатувало нам, що на ТДВ «Трембіта» недостатньо фінансових ресурсів для покращення технічного стану та оновлення основних засобів, розширення діяльності та інвестування. Вихід із ситуації, що склалася, можливе за рахунок зростання валюти балансу та підвищення прибутковості підприємства.

Але загалом стан інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта» за показниками ліквідності констатував нам задовільні результати з точки зору ефективного процесу формування, розподілу і використання фінансових ресурсів, так як підприємство має достатню можливість вчасно виконувати свої платіжні зобов'язання.

Одним із методів зростання обсягів отриманого прибутку може стати збільшення рівня цін продажу виготовленої продукції. Управління цінами реалізації залежить від правильного вибору цінової політики ТДВ «Трембіта» на споживчому ринку, застосування сприятливої торговельної кон'юнктури в окремі пори року.

ТДВ «Трембіта» потрібно підвищувати економічну рентабельність, так як вона замала. Зробити це можливо збільшуючи обсяг прибутку, шляхом

зменшення собівартості, або прискорюючи оборотність оборотних коштів, що позитивно вплине збільшення обсягу прибутку. Також, підприємство не використовує кредити для регулювання (підвищення) рентабельності, хоча така необхідність існує.

Особливо актуальними в сучасних умовах господарювання виступає забезпечення сталого економічного розвитку суб'єкта господарювання та його стратегічної стійкості.

Досвід свідчить, що суб'єкти господарювання, займаючись підприємницькою діяльністю у динамічному оточенні, повинні весь час нарощувати свій потенціал, щоб вижити. Таким чином, постає питання про правильний вибір стратегії росту, який підвищує інвестиційну потужність підприємства.

Інвестиційна потужність підприємства є базовою категорією з низки причин. Отже, можна спостерігати, що зростаючий потік грошових доходів створює запас ресурсів, який можна застосувати для вирішення питання чи стратегічного маневру. Підприємство, що розвивається в даний момент, має більшу ймовірність одержати фінансову підтримку у випадку загрози банкрутства, так як прибуткове підприємство є більш привабливим для інвесторів.

Перспективним шляхом подальшої активізації інвестиційної потужності суб'єкта господарювання є технічне переоснащення, удосконалення технологій виробництва, збільшення реінвестицій прибутку й амортизаційних відрахувань, формування економічних умов для іноземних інвесторів, стимулювання довгострокового банківського кредитування.

Серед значущих стратегій росту та головних заходів активізації інвестиційної потужності підприємства, особливої уваги заслуговує диверсифікація. В сучасних економічних умовах господарювання підприємству, щоб залишатися фінансово стійким і ефективно пристосовуватися до динамічних змін цих умов, необхідно постійно

розвиватися. Розвиваючись, суб'єкт господарювання може обирати інтеграційні або диверсифікаційні стратегії росту.

У вітчизняній фаховій літературі дуже розповсюджений змішаний термін «вертикальна диверсифікація», що змінює межі суб'єкта господарювання, але не змінює властивості продукції та життєвий цикл товару. Також диверсифікація зводиться до виробництва більше ніж одного виду товару, кожен з яких має різне призначення і черговість технологічних операцій.

Якщо досліджувати питання диверсифікації більш глибоко, то, як відмічає Н.В. Бутенко, вона може торкатися наступних аспектів [5]:

- продукції;
- ринків збуту;
- засобів і методів фінансування;
- технологій.

Але основними напрямками диверсифікації ТДВ «Трембіта» в стратегічному контексті її виробничої діяльності пропонуємо обрати диверсифікацію асортименту товарів та диверсифікацію ринків збуту. Диверсифікація товарів полягає у впровадженні нових якісних виробів. Диверсифікація ринків збуту полягає у входженні підприємства на нові ринки або їх сегменти, на якому воно досі не діяло.

Отже, у сучасних умовах господарювання, яким притаманний гнучкість і рухливість, диверсифікація є привабливим методом для інвестування капіталу підприємства та зниження рівня ризику. Диверсифікаційний ріст відіграє вагомую роль у забезпеченні стратегічної стійкості досліджуваного підприємства. Він позитивно впливатиме на його доходи, покращення конкурентних позицій, підвищенню прибутку й рентабельності, що є важливим фактором зростання капіталізації, збільшення ринкової вартості підприємства. Здійснюючи систематизацію причин диверсифікаційної діяльності та ефектів її використання сприятиме перспективному

стабільному розвитку ТДВ «Трембіта», забезпеченню і зміцненню його стратегічної стійкості.

Таким чином, з'ясування чинників та визначення резервів підвищення інвестиційної потужності є основою для теоретичного обґрунтування проблеми створення достатньої конкурентоспроможності підприємства на інвестиційному ринку й безперечно взаємопов'язані з загальними чинниками інвестиційної привабливості, які більш укрупнено можна розподілити на [23]:

- фінансово-економічні;
- соціальні;
- інформаційні.

Перша група факторів має найсуттєвіший вплив на формування рівня інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання. До них пропонуємо віднести наступні:

- 1) підвищення ефективності використання основних фондів на підприємстві;
- 2) ріст якості управління кредиторською й дебіторською заборгованістю;
- 3) зростання ефективності використання оборотних коштів;
- 4) удосконалення напрямів управління прибутком підприємства;
- 5) впровадження маркетингових заходів та управління якістю продукції;
- 6) підвищення ефективності управління ціноутворенням на продукцію підприємства;
- 7) контроль та якість діяльності внутрішнього аудиту.

Оцінка та аналіз індикаторів інвестиційної привабливості, проведеного на прикладі ТДВ «Трембіта», визначило необхідність пошуку чинників та резервів підвищення інвестиційної привабливості на підприємстві за рахунок фінансово-економічних показників.

Аналіз ефективності заходів із підвищення рівня інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта» дозволило виокремити величину економічного ефекту, сформованого із наступних елементів:

1) зростання оборотності оборотних коштів підприємства на основі зменшення кредиторської та дебіторської заборгованості й виробничих запасів;

2) здійснення заходів із зміни обсягу коштів на рахунку суб'єкта господарювання, а також обсягу поточних фінансових інвестицій з метою формування найкращого співставлення між обіговими коштами у виробничій та невиробничій сферах, зміцнення ліквідності підприємства.

Результати дослідження свідчать, що діяльність ТДВ «Трембіта» на сучасному етапі має невеликі можливості щодо підвищення своєї інвестиційної привабливості, що проявляється в низьких значеннях показників прибутковості (рентабельності).

Це означає, що зміцнення аспектів інвестиційної потужності ТДВ «Трембіта» є одним з найважливіших питань, від вирішення якого залежить ефективність функціонування підприємства загалом. Своєчасна розробка та впровадження системи заходів, спрямованих на покращання інвестиційної потужності дозволить підприємству посилити платоспроможність, прибутковість (рентабельність), фінансовий та майновий потенціал. Всі ці проблеми потрібно обов'язково враховувати при розробці стратегічних програм розвитку підприємств.

3.2. Детермінанти інвестиційного розвитку ТДВ «Трембіта»

В сучасних трансформаційних економічних системах, які постійно супроводжуються інтенсивним зростанням конкурентоспроможності, впливають на даному етапі формуванню нових стратегічних парадигм. Сьогодні умови господарювання, що склалися в національній економіці сприяють не тільки розвитку тактичній конкурентоспроможності

підприємства, а і її самостійності та спроможності під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх чинників економічного середовища за рахунок постійного оновлення продукції, що виготовляється відповідно до розроблених сучасних стратегій розвитку підприємства.

Постійний динамізм сучасного економічного середовища зумовило необхідність використання стратегічного підходу до системи господарювання різних суб'єктів ринку. Інвестиційна політика підприємства - частина загальної економічної стратегії, яка встановлює вибір і способи реалізації найбільш раціональних напрямів оновлення та розширення його виробничого і науково-технічного потенціалу.

Інвестиційна політика спрямована на забезпечення виживання підприємства в сучасному економічному середовищі, на досягнення ним фінансової стійкості і формування інвестиційної стратегії розвитку.

Інвестиційна стратегія - це система довгострокових цілей інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання, обумовлених загальними завданнями його розвитку й інвестиційною ідеологією, а також вибір найефективніших шляхів їхнього досягнення [14].

Інвестиційна стратегія - це генеральний план дій у сфері інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання, який враховує пріоритетні її методи і форми, характер формування інвестиційних ресурсів та їх обсяг, і послідовність етапів реалізації довгострокових інвестиційних цілей, що гарантують передбачений загальний розвиток підприємства [23].

Отже, інвестиційну стратегію можна поділити на наступні складові (рис. 3.1).

Актуальність розробки інвестиційної стратегії підприємства визначається багатьма принципами та умовами (табл. 3.1).

Рис. 3.1. Схема складових інвестиційної стратегії підприємства

Таблиця 3.1

Принципи та умови успішного розвитку інвестиційної стратегії підприємства

Головні принципи розвитку інвестиційної стратегії підприємства	<ul style="list-style-type: none"> – аналіз підприємства як відкритої системи, що спроможна до саморегуляції; – врахування базових стратегій операційної діяльності підприємства; – переважна орієнтація на підприємницький стиль стратегічного управління інвестиційною діяльністю; – охоплення всіх рівнів управління інвестиційною діяльністю підприємства; – адаптування інвестиційної стратегії до змін чинників зовнішнього середовища; – забезпечення альтернативності стратегічного інвестиційного вибору; – врахування рівня інвестиційного ризику в процесі прийняття стратегічних інвестиційних рішень; – орієнтація на професіоналізм інвестиційних менеджерів підприємства в процесі реалізації інвестиційної стратегії підприємства
Основні засади успішної реалізації стратегії інвестиційної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> – збільшення обсягу капітальних вкладень підприємств за рахунок прибутку та амортизації; – удосконалення кредитних засад фінансування інвестицій; – збільшення обсягу інвестиційних ресурсів, що формуються на фондовому ринку за рахунок заощаджень населення; – запровадження економічного механізму страхування інвестиційних ризиків;
	<ul style="list-style-type: none"> – забезпечення стабільності законодавства, що регламентує режим інвестиційної діяльності.

Джерело: складено автором на основі [8]

Проведення діагностики фінансового стану підприємства є базою для розробки стратегії розвитку. Стратегія – це генеральний план розвитку підприємства на 3-5 років. Стратегія описує основні цілі як підприємства загалом, так і функціональних напрямів виробничої діяльності і систем (виробництво, збут, маркетинг). Визначаються важливі цільові кількісні і якісні показники. Стратегія дозволяє суб'єкту господарювання здійснювати планування в більше короткі строки у межах єдиної концепції. Для потенційного інвестора стратегія свідчить підприємством своїх перспектив на майбутнє і адекватність менеджменту суб'єкта господарювання умов праці підприємства (як внутрішнім, і зовнішнім) [11].

Інвестиційна стратегія не може бути реалізована без необхідної ресурсної бази. Тому одним із найважливіших етапів розробки інвестиційної стратегії є оцінка потенційних та прихованих можливостей підприємства з формування потрібного обсягу інвестиційних ресурсів за допомогою всіх можливих фінансових та нефінансових джерел та у всіх формах для забезпечення найефективніших результатів інвестиційної діяльності.

Сучасна інвестиційна активність діяльності ТДВ «Трембіта» формується як під впливом макроекономічних чинників, так і появою нових потреб у споживачів, ріст все більших вимог до якісних характеристик товарів широкого споживання, скорочення їх життєвого циклу внаслідок дії зазначених чинників.

Особливістю господарської діяльності ТДВ «Трембіта» виступає наступні фактори:

- 1) висока місткість внутрішнього ринку, достатня кількість споживачів;
- 2) швидке та високоефективне повернення інвестованих коштів впливає на інвестиційну привабливість;
- 3) асортимент продукції, що виробляється на ТДВ «Трембіта» знаходиться під впливом сучасних модних тенденцій, що потребує впровадження та використання якісних вдосконалень;

4) багатofакторність формування попиту на продукцію в сучасних умовах існуючої високої внутрішньої і зовнішньої конкуренції, що вбачає забезпечення підприємства висококваліфікованими кадрами, які володіють сучасними інвестиційними та інноваційними технологіями менеджменту;

5) розробка новітніх стратегій майбутнього розвитку підприємства повинна враховувати аналіз рівня наявного матеріального стану різних груп споживачів для його співставлення як з власними можливостями, так і виробників продукції.

Процес розробки інвестиційної стратегії підприємства є складовою частиною загальної та конкурентної стратегії його розвитку. Тому тактичні цілі інвестиційної стратегії підприємства необхідно узгоджувати з його загальними стратегічними цілями розвитку та інших функціональних стратегій (фінансової, господарської, операційної та іншими).

Основні стратегічні цілі розвитку ТДВ «Трембіта» повинні бути наступні:

- створення власної збутової мережі;
- зменшення залежності від постачальників сировини і матеріалів, так як ТДВ «Трембіта» працює на давальницькій сировині;
- інтенсифікація процесів оцінки ринку та організація довготривалої співпраці з дизайнерськими фірмами;
- застосування для зниження відносних витрат ефекту масштабу виробництва.

Для просування власної продукції на ТДВ «Трембіта» необхідно застосовувати досягнення сучасних інформаційних технологій, які широко використовуються на західних ринках (інтернет-магазини, корпоративні рекламні сайти). Також ТДВ «Трембіта» має бути орієнтовано на впровадження нових зразків продукції, направлених на покращення споживчих якостей товарів, покращення рівня моделювання та конструювання одягу. Це надасть можливість підприємству високими темпами та натисками витискувати конкурентів, охоплювати все більшу

ринкову аудиторію, збільшуючи свою присутність на торгових ринках і, таким чином, формулювати ринковий попит.

В сучасних умовах господарювання ТДВ «Трембіта» характеризується масовим ринком споживачів та сильним конкурентним середовищем, що впливає на збільшення витрат на маркетингову діяльність підприємства. Отже, з цією метою на підприємстві повинні розроблятися відповідні заходи щодо стимулювання збуту та удосконалення сервісу, покращення якості продукції, головними з яких виступають:

- ефективне управління витратами та зменшення собівартості продукції;
- використання міжнародної сертифікації продукції та стандартизації процесів виробничої діяльності як складових управління якістю;
- удосконалення рівня організації виробничої діяльності з застосуванням модернізованого устаткування;
- налагодження тісних зв'язків з бізнес-партнерами.

Важливою мірою на рівень формування і використання інвестиційних можливостей ТДВ «Трембіта» впливають як внутрішні, так і зовнішні компетенції. До них слід віднести можливості щодо вибору ефективних форм і методів взаємодії із постачальниками, споживачами, конкурентами, інвесторами. Ще одним із заходів збільшення виробництва одягу, є зменшення питомої ваги виробництва за давальницькою схемою за рахунок зростання випуску продукції відповідної якості та асортименту для внутрішнього споживчого ринку.

Таким чином, проведені дослідження надало нам змогу сформулювати основні детермінанти позитивного і негативного впливу чинників на діяльність ТДВ «Трембіта» (рис. 3.2-3.3).

Для ефективнішого розвитку ТДВ «Трембіта» і загалом для легкої (швейної) промисловості доцільним постає застосування наступних заходів:

Рис. 3.2. Основні детермінанти позитивного впливу чинників на діяльність ТДВ «Трембіта»

Рис. 3.3. Основні детермінанти негативного впливу чинників на діяльність ТДВ «Трембіта»

- забезпечення стабільності законодавчої бази, що сприятиме залученню інвестицій;
- здійснення жорсткішого митного контролю під час ввезення швейних виробів для уникнення контрабанди;
- спрямування діяльності підприємств на покращення якості виготовленої продукції та розширення асортименту відповідно до вимог ринку;
- зниження питомої ваги виробництва за давальницькою схемою за рахунок випуску готової продукції відповідної якості на внутрішній ринок;
- сприяння сертифікації і стандартизації підприємств швейної промисловості за міжнародними стандартами.

Таким чином, враховуючи вищезазначене, ми можемо зробити наступні висновки: ефективна стратегія підприємства направлена на підвищення його інвестиційної привабливості, обов'язково повинна відповідати інтересам споживачів, враховувати зміни як зовнішніх чинників, так і внутрішніх в умовах конкурентного середовища.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження в кваліфікаційній роботі на тему: «Інвестиційна привабливість підприємства в сучасних умовах» дозволило нам зробити наступні висновки теоретичного та практичного характеру.

Підсумовуючи результати дослідження понятійно-категоріального апарату «інвестиційна привабливість підприємства», можемо відмітити основні підходи до трактування даного поняття:

- узагальнена характеристика позитивних і негативних напрямів інвестиційної діяльності;
- рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог;
- визначення майбутнього розвитку виробничої діяльності й обсягів збуту товарів, ефективності використання активів, їх ліквідності, стану платоспроможності, кредитоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- характеристика привабливості вкладання капіталу інвестором в об'єкт інвестування;
- визначення сукупності об'єктивних та суб'єктивних умов, що сприяють або стримують інвестиційний процес;
- ступень задоволення фінансових, виробничих, матеріальних та нематеріальних, організаційних та інших потреб інвестора щодо конкретного підприємства;
- інтегрована фінансово-економічний аналіз підприємства як потенційного об'єкта інвестування;
- ознака мінімального ризику при здійсненні процесу інвестування та отримання максимального прибутку;
- характеристика фінансово-господарської та управлінської діяльності підприємства, майбутнього розвитку та можливостей залучення інвестиційних ресурсів.

Виходячи з усього вищевказаного, ми можемо зазначити, що «інвестиційна привабливість підприємства» є певною узагальнюючою ознакою доцільності вкладання коштів з позиції певного інвестора.

На основі дослідження усіх існуючих підходів, методів та методик щодо оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання, які розроблені у вітчизняній та міжнародній практиці, ми з'ясували, що більшість з них засновуються на основі фінансового аналізу підприємства або на його інтегральній оцінці. Результати фінансово-господарської діяльності підприємства характеризуються показниками: фінансовою стійкістю, прибутковістю, рентабельністю, діловою активністю, ліквідністю, а отже визначають його фінансовий стан. Методика обчислення інтегрального показника при оцінці інвестиційної привабливості підприємства надає можливість інвесторам досліджувати усі аспекти фінансово-господарської діяльності та враховувати значну сукупність показників та коефіцієнтів. В той же час постає питання формування єдиної системи оцінки, яка б давала можливість проводити уніфіковане об'єктивне дослідження інвестиційної привабливості підприємства та сприяла би інвесторам у процесі прийняття інвестиційних рішень.

Для оцінки інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта» ми використали метод, що передбачає оцінку фінансового стану на основі розрахунку п'яти груп показників, а саме майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності, прибутковості (рентабельності) та ділової активності підприємства. Також ми обрахували інтегральний показник інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта» на основі вже обчислених показників фінансового стану за 2023 рік. Для обчислення інтегрального показника фінансового стану підприємства ми спочатку обрахували підсумкові блочні інтегральні коефіцієнти для кожної групи показників та їх частку для кожної групи показників з урахуванням наших цілей щодо діяльності підприємства.

Досліджене в кваліфікаційній роботі показало, що ТДВ «Трембіта» є прибутковим і з кожним роком покращує свої фінансові показники.

Загальний аналіз фінансового стану ТДВ «Трембіта» за фінансовими показниками за 2021-2023 рр. та розрахованому інтегральному показнику за 2023 рік відповідає задовільному рівню. У 2023 році у порівнянні з 2022 роком відбулося покращення фінансового стану, що свідчить про підвищення інвестиційної привабливості даного підприємства.

На основі проведеного кваліфікаційного дослідження, було рекомендовано основні стратегічні напрямки розвитку та підвищення інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта», такі як: зменшення залежності від постачальників сировини і матеріалів; підвищення динамічності виробничого устаткування на основі співпраці з підприємствами промисловості; інтенсифікація процесів дослідження внутрішнього та зовнішнього ринків та організація довготривалої співпраці з дизайнерськими фірмами; здійснення ефективної виробничої діяльності, забезпечення високого ступеня конкурентоспроможності; мотивація персоналу; організація ефективної маркетингової діяльності; спрямування діяльності підприємства на покращення якості продукції та розширення асортименту відповідно до потреб ринку; застосування норм міжнародної сертифікації і стандартизації.

Оцінка інвестиційної привабливості досліджуваного підприємства дозволила визначити основні шляхи його подальшого розвитку, що сприятиме підвищенню процесів структурної адаптації ТДВ «Трембіта» з обов'язковим дотриманням принципів стійкого розвитку. Це сформує умови для зростання частки інноваційних перспективних технологій і продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках, що загалом, позитивно впливатиме на вирішення соціально-економічних питань та позитивно відзначиться на покращенні інвестиційних процесів та в структурних зрушеннях національної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аранчій Д. С. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих методик аналізу. *Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю. матеріали II всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 26 жовт. 2017 р.)*. м. Полтава, 2017. С. 144–147.
2. Бланк І.А. «Основи фінансового менеджмента». Київ: Ельга Ніка Центр, 2005. 1700 с.
3. Бланк І.О. Фінансове забезпечення розвитку підприємств: монографія. К.: КНТЕУ, 2011. 343 с.
4. Брюховецька Н.Ю., Хасанова О.В. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства: визначення недоліків деяких існуючих недоліків. *Економіка промисловості*. 2009. № 44. С. 110–117.
5. Бутенко Н. В. Концепція сталого економічного розвитку вітчизняної промисловості. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – Економічні науки*. 2011. Вип. III (43). С. 15–25.
6. Вахович І. М., Денисюк Г. Л. Концептуальні засади інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку регіону. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. №1. С. 138–145.
7. Волошин О. Ф., Мащенко С. О. Моделі та методи прийняття рішень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид., перероб. та допов. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. 336 с.
8. Гаврилова Н.В. Фактори підвищення рівня інвестиційної привабливості. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2011, вип. 20, ч. II. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/694/1/48>
9. Гавриш О.М. Конкурентні фактори інноваційного економічного розвитку підприємства. *Комунальне господарство міст*. Вип.56. Серія: *Економічні науки*. Київ: Техніка. 2004. с.107-113.

10. Гайдуцький А. П. Оцінка інвестиційної привабливості економіки. *Економіка та інноваційний розвиток національного господарства. матеріали Всеукраїнський науково-виробничий журнал* (м. Хмельницький, 5 трав. 2013 р.). м. Хмельницький, 2013. С. 119–128.
11. Гордійчук А.С., Стахів О.А. Економіка підприємства: Навч. Посібник. Рівне: РДТУ, 2010. 247 с.
12. Гриньова В. М., Коюда В. О., Лепейко Т. І. Інвестування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид., допрац. і доп. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2010. 404 с.
13. Гунько В. І. Фактори та показники формування інвестиційної привабливості підприємств. *Фінансовий простір*. 2013. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2013_1_18.
14. Долан Е. Дж., Ліндсей Д. Ринок: мікроекономічна модель. Пер. з англ. Підред. Лисовика Б., Лукашевича В., 1992. 496 с.
15. Долінський Л.Б. Кредитно-інвестиційна діяльність банківських установ: теорія, методологія, практика: монографія. Чернігів: ЧНТУ, 2019. 390 с.
16. Жигірь А. А. Розвиток інвестиційної діяльності підприємницьких структур. *Економіка та держава*. 2015. № 10. С. 53–57.
17. Задорожна Я.Є., Дядечко Л.П. Підвищення інвестиційної привабливості підприємництва як напрямок залучення інвестиційних ресурсів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2007. № 2. С. 32-35.
18. Інвестиційна привабливість підприємства. URL: <http://xn----dtbjmwegiok9b3mho.xn--j1amh/%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0/>
19. Козаченко Г.В., Антіпов О.М., Ляшенко О.М. Управління інвестиціями на підприємстві. К.: Лібра, 2014. С. 368.

20. Коляда К. Г., Пуліна Т. В., Нечаєва І. А. Методика оцінки інвестиційної привабливості іт-компанії за допомогою показників аналізу акцій та інтегрального показника інвестиційної привабливості. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 19. С. 41–45.
21. Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. Основи інвестиційного менеджменту : навч. Посібник. К. : Кондор, 2008. 340 с.
22. Крихівська Н. О., Чернишова Г. М. Інвестиційна привабливість України: основні проблеми та шляхи їх вирішення. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск 9. С. 260–264.
23. Мазаракі А.А., Бланк І.О., Лігоненко Л.О. Внутрішня торгівля в Україні: економічні умови ефективного розвитку: монографія. К.: КНТЕУ, 2006. 195 с.
24. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: навчальний посібник. Київ: ЦМЛ, 2014. 376 с.
25. Нападовська І. В. Теоретичні та методичні аспекти дослідження інвестиційної привабливості Україн. *Вісник ДонДует*. 2005. № 4 (28). С. 55–61.
26. Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій: Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23 лют. 1998 р. № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98#Text>
27. Сазонець І.Л., Федорова В.А. Інвестування: міжнародний аспект. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 272 с.
28. Семенов А. Г. Моделювання інвестиційної діяльності підприємств. *Держава та регіони. Серія Економіка та підприємництво*. 2016. № 6. С. 89–95.
29. Страшинський В.І. Інвестиційне забезпечення підприємств харчової промисловості: стан, тенденції та проблеми. *Економіка. Серія «Економіка і право»*. 2018. Вип. 28. С. 65-72.

30. Тертичка В. В. Стратегічне управління: підручник. К.: К.І.С., 2017. 932 с.
31. Товстенюк О. В. Інвестиційна привабливість як об'єкт діагностики. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку»*. 2012. № 727. С. 381-386.
32. Ткачук І.І., Спіцина Ю.Г. Сутність поняття «інвестиційна привабливість підприємства». *Проблеми системного підходу в економіці*. 2018. Вип. 5(67). С. 124-129. 27.
33. Третяк Н.М. Фактори формування інвестиційного клімату в Україні. *Фінансовий простір*. №3 (11). 2013. С. 165-170.
34. Уфімцева Т.О. Особливості маркетингової діяльності промислового підприємства на міжнародних ринках збуту. *Маркетинг XXI століття*. 2017. № 4. С. 72-78.
35. Хоменчук Л. В. Стратегія регіонального розвитку і планування інвестиційної діяльності підприємства. *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 4(5). С. 142-150.
36. Чайковська В.П. Оцінка сучасної моделі ресурсозабезпечення підприємств машинобудівної галузі та шляхи її вдосконалення. *Ефективна економіка*. 2010. № 4.
37. Череп А.В., Сучков А.В. Стратегічне планування та управління: навчальний посібник. К.: Кондор, 2011. 334 с.
38. Черниш С. С. Огляд методик аналізу інвестиційної привабливості підприємства. *Інноваційна економіка*. 2013. № 5. С. 87– 92.
39. Шевчук Н.В. Сучасні моделі оцінювання доданої вартості підприємства. *Стратегія економічного розвитку України*. 2014. № 35. С. 271–277.
40. Шпортько Г. Ю., Козенкова Н.П., Козенкова В.Д. Оцінка інвестиційної привабливості промислового підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_11_71.].

41. Щербатенко І., Горбачова О. Аналіз факторів, що впливають на інвестиційну привабливість підприємств авіатранспортної галузі. *Економічний аналіз*. 2013. Випуск 12, № 4. С. 166–170.

42. Ярошко І. Когнітивний підхід до моделювання розвитку лісопромислового комплексу України. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2018. № 1. С. 72-79.

43. Hsu W. H., A. Mamun, L. C. Rose. Lead bank quality and adverse rating announcements. *Studies in Economics and Finance*. 2010. № 4. Vol. 27. P. 340-357.

ДОДАТКИ

Визначення поняття «інвестиційна привабливість підприємства» у
фаховій літературі

Автор	Визначення поняття «інвестиційна привабливість підприємства»
І.О. Бланк [2, ст.1367]	Інтегральний показник аналізу інвестиційної привабливості підприємства на основі фінансових показників, таких як: фінансова стійкість, прибутковість, ліквідність активів та оборотність активів
Н. Ю. Брюховецька [4, ст. 127]	Збалансована система інтегральних та комплексних показників доцільності вкладання капіталу інвестором в об'єкт інвестування, яка відображає сукупність об'єктивних та суб'єктивних умов, що сприяють або перешкоджають процесу інвестування
А. П. Гайдуцький [10]	Порівняльна оцінка з конкурентами за низкою характеристик (ресурсною, збутовою, інфраструктурною, регуляторною, економічною) по кожному з напрямів інвестиційної привабливості для її кількісного виміру та оцінки
Я.Є. Задорожна та Л.П. Дядечко [17, ст. 32]	Комплекс різноманітних факторів, перелік і вага яких може змінюватись в залежності від: цілей інвесторів; виробничо-технічних особливостей підприємства, у яке інвестуються кошти; економічного розвитку підприємства у минулому, на теперішній час, а також очікуваного у майбутньому економічного розвитку
А. Г. Загородній, Г. А. Вознюк, Т. С. Смовженко	Узагальнююча характеристика переваг і недоліків інвестування окремих об'єктів чи напрямів з позиції конкретного інвестора
Г.В. Козаченко [19, ст.46]	Сукупність характеристик виробничої, комерційної, фінансової і управлінської діяльності підприємства та особливостей інвестиційного клімату, що свідчать про доцільність здійснення інвестицій у підприємство
В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда [21]	Характеристика фінансово-господарської та управлінської діяльності підприємств, перспектив розвитку та можливостей залучення інвестиційних ресурсів

Т.В. Майорова [24]	Інтегральна характеристика з точки зору наявного фінансового стану, можливостей розвитку техніко-економічного та організаційного рівня виробництва, соціальної безпеки та інформаційної забезпеченості.
Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій [26]	Рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, що може визначатися чи оцінюватися значеннями відповідних показників, у тому числі інтегральної оцінки
І.В. Нападівська І. В. [25]	Системна сукупність потенційних можливостей вкладання коштів з метою отримання економічної ефективності у майбутньому, як наслідок результатів минулої господарської діяльності потенційного об'єкта інвестування суб'єктивно оцінювана інвестором
Черниш С. [38, с. 87]	Комплекс різноманітних факторів, перелік і вага яких може змінюватися в залежності від цілей інвесторів, виробничо-технічних особливостей підприємства – об'єкта інвестування коштів, економічного розвитку підприємства у минулому, на теперішній час, а також очікуваного у майбутньому
І. Щербатенко, О. Горбачова. [41]	Сукупність політичних, економічних, соціально-культурних, природничо-екологічних та інших факторів, які формують уявлення інвестора про ефективність інвестування в об'єкти, які знаходяться на певному рівні (країна, галузь, регіон, підприємство чи проект)

АНОТАЦІЯ

Борка Д.І. Інвестиційна привабливість підприємства в сучасних умовах. - Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого рівня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. – Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Чернівці, 2024.

У кваліфікаційній роботі в першому розділі досліджено понятійно-категоріальний апарат інвестиційної привабливості підприємства, визначено ключові фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємства та охарактеризовані методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. В другому розділі кваліфікаційної роботи проаналізовано ресурсне забезпечення досліджуваного підприємства, проаналізовані фінансові показники підприємства для досліджування інвестиційної привабливості ТДВ «Трембіта» та оцінено рівень інвестиційної привабливості досліджуваного підприємства. У третьому розділі роботи розроблені заходи активізації інвестиційної спроможності досліджуваного підприємства та обґрунтовані детермінанти інвестиційного розвитку ТДВ «Трембіта».

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість, інвестиційна спроможність, детермінанти інвестиційного розвитку.

ABSTRACT

Borka D.I. Investment attractiveness of the enterprise in modern conditions. - Manuscript. Qualification work for obtaining the first level of higher education "bachelor" in specialty 072 - Finance, banking and insurance. - Chernivtsi National University named after Yu. Fedkovicha, Chernivtsi, 2024.

In the qualification work, the first section examines the conceptual and categorical apparatus of the enterprise's investment attractiveness, identifies key factors influencing the enterprise's investment attractiveness, and characterizes methodical approaches to assessing the enterprise's investment attractiveness. In the second section of the qualification work, the resource provision of the researched enterprise was analyzed, the financial indicators of the enterprise were analyzed to investigate the investment attractiveness of the "Trembita" TDV, and the level of investment attractiveness of the researched enterprise was assessed. In the third section of the work, measures to activate the investment capacity of the enterprise under study and substantiated determinants of investment development of the Trembita State Enterprise are developed.

Key words: investment, investment activity, investment attractiveness, investment capacity, determinants of investment development.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Д.І. Борка

